

Bilag 43

Undersøkelsene har i tillegg vært referert i lokale media ved flere anledninger.

Det forhold at prøvene inneholder noe varierende konsentrasjoner fra år til år er ikke oppsiktsvekkende. Nivåene var noe høyere i 2010 enn i 2009, men er for 2011 igjen på nivå med 2009.

Det avgjørende for spørsmålet om gjenåpning må uansett være at opplysningene om slik luftbåren forurensning var opplyst i saken, men at motparten ikke anførte noe som helst i den forbindelse. Vi har også forståelse for det, siden fenomenet ikke kan antas å ha betydning.

Moseanalyser som metode for å undersøke mulig luftbåren forurensning er nybrottsarbeid i den forstand at man søker nye metoder for å utrede eventuell luftbåren forurensning. Dette er nyskapende arbeid og det finnes ikke tilsvarende rundt noen andre industriforetak, etter hva AF vet. **Metoden er ikke anerkjent, men AF har valgt å finansiere denne forskningen i håp om at dette kan gi et tidlig varsel om mulig forurensning.**

På de samme stedene som det er foretatt moseprøver, er det også tatt jordprøver, som er etablert og anerkjent undersøkelsesmetode. I jordprøver rundt AF sitt anlegg er det kun funnet svak økning i kvikksølvkonsentrasjonen i overflaten i to av prøvene nær anlegget. Disse to stedene var overflatejord tilstandsklasse "god", mens jorden umiddelbart under var tilstandsklasse "meget god". Det vises til rapport fra Niva vedlagt begjæringen som bilag 2.

Under enhver omstendighet er dette forhold fiskefarmen hadde, eller burde hatt, kjenneskap til allerede i 2010.

5.2 Kvikksølv – vedtagelse av forelegg (titanrør)

5.2.1 Innledning

Det forelegget fra 2011 som nå er fremlagt, er tilblitt etter dommen fra lagmannsretten og som sådan ikke relevant.

De faktiske forhold som forelegget gjelder, fant på den annen side sted *før* utbyggingen og er alene av den grunn neppe relevant. Det dreier seg ikke om utslipp til sjø, men en mindre lokal avrenning til grus på et annet sted. Det er derfor forståelig at fiskefarmen under hovedforhandlingen valgte å ikke vektlegge dette – forholdet var nemlig velkjent.

AF har selv opplyst til lagmannsretten om at det har vært utslipp av kvikksølv til sjø – jf blant annet gjengivelse av anførsler i dommen på side 8. Dette kunne nok være relevant, og det ble også opplyst til lagmannsretten.

5.2.2 Forelegget fra 2011 – velkjent forhold som ikke har betydning

Raunes Fiskefarm har anført at AF har holdt tilbake opplysninger om anmeldelse for kvikksølvforurensning. Dette medfører ikke riktighet. Anmeldelsene er godt kjent og omtalt i pressen ved flere anledninger.

SCHJØDT

Agder lagmannsrett
Postboks 2644
3702 Skien

Oslo, 13. februar 2012
Ref.: #311512-554-2072820.1311512-554-2051774.1

TILSVAR
til
AGDER LAGMANNSRETT

Sak nr.:	12-006158GSI-ALAG
Tidl. saks nr.:	10-006515ASD-GULA
Saksøker:	Raunes Fiskefarm AS v/styret 5578 Nedre Vats
Prosessfullmektig:	Advokat Sigurd Knudzon Simonsen Advokatfirma DA Postboks 2043 Vika, 0125 Oslo
Saksøkt:	AF Gruppen Norge AS v/styrets leder Postboks 6271 Etterstad, 0603 Oslo
Prosessfullmektig:	Advokat Vidar Strømme og Advokat Jannecke Tobiassen Advokatfirmaet Schjødt AS Postboks 2444 Solli, 0201 Oslo
Saken gjelder:	Krav om <u>gjenåpning</u> av sak

1. INNLEDNING

Det vises til begjæring om gjenåpning fra Raunes Fiskefarm AS datert 10.01.12 og brev fra Agder lagmannsrett av 13.01.12. Raunes Fiskefarm har deretter inngitt nytt prosesskrift den 31. 01.12 med ytterligere argumenter. Det er av retten gitt frist til 13.02.12 for å komme med merknader til begjæringen, og dette prosesskrift er således rettidig.

Det er etter vårt syn åpenbart at begjæringen om gjenåpning ikke kan tas til følge.

2. VILKÅR FOR GJENÅPNING

2.1 Innledning

Raunes Fiskefarm AS (heretter Raunes Fiskefarm eller fiskefarmen) har begjært gjenåpning av rettskraftig dom fra Gulating lagmannsrett. Det er gjort gjeldende at det etter at saken ble avgjort er fremkommet nye opplysninger som var ukjent da saken ble avgjort, som ville medført at resultatet hadde blitt et annet. Dette bestrides av AF Gruppen AS (heretter AF).

Det grunnlaget som påberopes som grunnlag for å gjenåpne saken er (i) opsjonsavtale av 19./23.06.03, (ii) rapport fra NIVA av 16.09.10 og (iii) forelegg av 28.11.11. Disse dokumentene inneholder ingen faktiske opplysninger som ikke var kjent da lagmannsretten avgjorde saken, og det bestrides at disse dokumentene gir grunnlag for å gjenåpne saken.

Dokumenter vedlagt fiskefarmens neste prosesskrift bærer ytterligere preg av et generelt ønske om "omkamp" i saken.

Lagmannsrettens dom ble også påanket til Høyesterett, men anken ble ikke tillatt fremmet.

2.2 Ikke noe nytt, eller grunn til gjenåpning

Den anførte grunn for gjenåpning er tvl § 31-4 a). Etter denne bestemmelsen kan gjenåpning begjæres hvis opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort, tilsier at avgjørelsen *"høyst sannsynlig ville blitt en annen"*.

De nye opplysningene må omhandle faktiske forhold som forelå som en realitet da saken ble avgjort, men som var ukjent for retten.

Det kreves en meget høy grad av sannsynlighet for endring, og det er ikke tilstrekkelig at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for endring. Som nevnt i Schei mfl, i kommentaren til tvisteloven s 1381 er gjenåpningsinstituttet en *"sikkerhetsventil"*. Vilklårene er *"betraktelig snevrere enn i straffesaker"* og kan bare skje

"...helt unntaksvis når det foreligger sterke grunner til det".

Partene skal kunne innrette seg etter rettskraftige dommer. I vår sak dreier det seg om en dom avsagt etter en meget omfattende lagmannsrettbehandling. Vi viser til dommen side 2, hvor det fremgår at forhandlingene varte fra 20. september til 5. oktober 2010. Det ble avhørt 32 vitner, herunder 15 sakkyndige vitner. Øverst på side 25 understreker lagmannsretten den omfattende bevisførselen. Lagmannsretten ga ikke uttrykk for tvil om resultatet.

Det faktiske utdrag for Gulating lagmannsrett var på over 2 500 sider, i tillegg til noen dokumenter fremlagt under hovedforhandlingen. I det følgende viser vi særlig til lagmannsrettens dom, men også til noen sidetall i det faktiske utdraget. Vi går ut fra at Agder lagmannsrett har dette utdraget tilgjengelig, og ber om beskjed dersom så ikke er tilfelle.

Begjæringen om gjenopptakelse sier lite eller intet om temaene som ble vurdert av Gulating lagmannsrett. I punkt 3 nedenfor vil vi derfor redegjøre for hvilke sentrale anførsler og bevisetema som lagmannsretten tok stilling til. Når dette has for øye, fremstår begjæringen som ytterligere forfeilet. I tillegg til at opplysningene ikke kan anses som nye, har de neppe heller noen relevans eller vekt av betydning.

Vår gjennomgang i prosesskriftet er nokså omfattende, noe som ikke må misforstås dit hen at det bør være tvil om resultatet. Det er imidlertid viktig for vår klient at begjæringens påstander ikke står uimotsagt.

2.3 Øvrige vilkår, og saksbehandling

De opplysninger som forelå på tidspunktet for lagmannsretten kan ikke anses som nye, idet de var kjent eller burde vært kjent for fiskefarmen.

Vi viser her også til tvisteloven § 31-5 2) som bestemmer at gjenåpning ikke kan baseres på noe som parten "burde ha gjort gjeldende under sakens ordinære behandling". Så vidt vi kan se gjelder alle de opplysninger som begjæringen begrunnes med, offentlig tilgjengelig informasjon eller informasjon som er positivt omtalt i det foreliggende faktiske utdrag for lagmannsretten. Om de dokumentene som nå fremlegges virkelig skulle ha slik verdi som hevdet, er det vanskelig å se at parten har oppfylt sin egen undersøkelsesplikt, jf Schei mfl på side 1408/1403.

Dette medfører også at fristene for begjæringen er utløpt, idet fiskefarmen "burde" innhentet dette før, jf § 31-6 1).

Til dels er det også pekt på – og krevd fremlagt – dokumentasjon for etterfølgende forhold. Dette faller også utenfor det som kan begrunne gjenåpning.

For lagmannsretten ble det ført bevis for at fiskefarmens virksomhet ikke var regningssvarende overhodet. Når fiskefarmen fikk erstatning for de konkrete tap (hvilket AF var enig i), er det vanskelig å se at en gjenåpning overhodet kan lede til et annet resultat, selv om man skulle tenke seg at saken gjenåpnes. Det vises til tvl § 31-5 3)

Etter vårt syn kan begjæringen forkastes etter en enkel behandling etter tvl § 31-9 1).

Om retten mot formodning skulle ønske en muntlig behandling etter § 31-8, må denne selvsagt avgrenses mot en behandling av selve saken, som ellers ville ta flere uker.

Vår klient vil nedlegge påstand om at begjæringen forkastes, og at saksomkostninger tilkjennes.

3. NÆRMERE OM ANFØRSLER OG BEVISTEMAER FOR GULATING LAGMANNSRETT

Saken for Gulating lagmannsrett gjaldt krav om erstatning i naboforhold, og "tålegrensen" etter naboloven § 2. Fiskefarmen er eller var nabo til AF Miljøbase Vats som er et anlegg for opphugging av oljeplattformer mv i Vatsfjorden i Vindafjord kommune.

Saken gjaldt imidlertid ikke spørsmålet om AFs virksomhet generelt var i strid med denne tålegrensen, kun spørsmålet om den *utbyggingen* som ble påbegynt i 2008 og ferdigstilt i 2009 medførte en *forverring* av ulempene i naboforholdet.

Dette spørsmålet ble så delt i to; spørsmålet om konkrete ulemper i selve utbyggingsperioden (sprengning mv) var erstatningsbetingende, og spørsmålet om det nye og større anlegg som fremsto etter utbyggingen ville medføre mer ulempe enn før.

AF var enig i at fiskefarmen måtte få erstatning for sprengningsuhell, steinstøv i vannet mv, under utbyggingen. Den erstatningen som ble tilkjent i saken gjaldt slike skader.

Derimot ble ikke fiskefarmen tilkjent erstatning for at anlegget etter utbyggingen fikk større kapasitet, virksomhet og uteareal mv. Lagmannsretten la til grunn at utbyggingen tvert om reduserte risikobildet for naboen, selv om anlegget ble større. Størstedelen av lagmannsrettens drøftelse gjelder dette spørsmålet om ansvar for senere "driftsperiode".

Det var enighet om at AFs drift frem til utbyggingen omkring 2008, ikke var urettmessig eller erstatningsbetingende. Dette hadde sammenheng med at fiskefarmen selv valgte å plassere sitt anlegg som nabo til AF i 2003. Før det lå oppdrettsanlegget midt på det området AF skulle benytte, og av den grunn flyttet anlegget til nytt sted. I den anledning vurderte fiskefarmen forskjellige steder, men valgte det aktuelle sted under henvisning til at naboskap med tungindustri ikke ble sett som problem, jf brev som lagmannsretten siterer i dommen øverst på side 29.

At ulempene før 2008/2009 ikke var relevante, var det *enighet* om for lagmannsretten, jf blant annet dommen side 27;

"Det er enighet om at den ordinære driften av AF frem til utbyggingen fant sted i 2008-2009 ikke medførte slike ulemper for RF at det påvirket driften av fiskefarmen. Det er merbelastningen som følge av utbyggingen som påberopes."

Et naturlig utgangspunkt for retten var da å foreta en analyse av ulemper og grad av risiko for forskjellige hendelser, før og etter utbyggingen. Retten tok også utgangspunkt i nettopp en slik analyse foretatt av SINTEF, jf dommen side 31. Denne analysen er for øvrig oversiktlig og illustrerende, og er å finne i tilleggsutdraget på side 257.

Rapporten beskriver også hvilke forbedringstiltak som ble gjort ved utbyggingen, ikke minst at grunnarealet ble dekket med fast dekke med doble barrierer i grunnen. Risiko for forurensing ble også redusert ved installering av et avansert renseanlegg, og bygging av en fjellhall for behandling av overflatevann.

På bakgrunn av motpartens anførsler påberopte AF seg således *tidligere* uheldige, men kjente enkelttilfeller av utslipp, herunder av kvikksølv. Et sentralt poeng var at risikoen for slike uhell var kraftig redusert gjennom utbyggingen.

Det ligger i en risikoanalyse at uheldige enkelttilfeller kan skje. Nettopp derfor brukes risikoanalyse som verktøy, som ledd i å minimalisere risiko. Fiskefarmen må også forstå at det innebærer en risiko å plassere sitt anlegg inntil tungindustri av denne typen.

Som lagmannsretten riktig la til grunn, måtte fiskefarmen anses for å ha akseptert en slik risiko gjennom bevisst å plassere oppdrettsanlegget inntil AFs opphuggingsvirksomhet.

I begjæringens pkt 3.6 tales det om at lagmannsretten "*kom til at det ikke forelå noe omdømmetap*" for fiskefarmen, og at de nye bevisene er egnet til å tegne et annet bilde. Dette må bero på en misforståelse. AF var *enig* i at kjøpere muligens ville legge vekt på om fisken var oppdrettet i et slikt område med tungindustri (dommen side 11 øverst), og lagmannsretten har også uttalt seg i denne retning (side 34).

At tidligere utslipp av kvikksølv, store industrianlegg, behandling av radioaktivt avfall mv, kan virke avskrekkende på for eksempel skeptiske fiskekjøpere fra Japan er en nokså nærliggende tanke. Så nærliggende at nettopp fiskefarmen må ha vurdert det selv. Området var sterkt forurensset av annen industri før AF overhodet etablerte seg – AF ryddet da opp i andres gamle synder. Alle disse forhold som fiskefarmen påberopte seg hadde også materialisert seg før utbyggingen i 2008, og var akseptert av fiskefarmen. Først ved de tiltak som *reduserte* risikoen, reagerte fiskefarmen. Som nevnt i lagmannsrettens dom falt dette i tid sammen med at markedet for oppdrettstorsk generelt falt sammen.

Begjæringen uttrykker uenighet i disse grunnleggende vurderingene, men det er nå engang dette som er innholdet i den rettskraftige dom.

Til sist nevnes at fiskefarmen baserte hele sitt erstatningskrav på at det *rent faktisk* ikke lenger var mulig å drive oppdrett på stedet. På grunn av de faktiske ulempene lot det seg ikke gjøre, ble det opplyst. Dette ble forsterket gjennom en understekning av at det også var helt uaktuelt å starte opp virksomheten igjen, derfor ble AF avkrevet erstatning. Fra fiskefarmens anførsler er det på side 19 i dommen gjengitt at det ikke er eller vil være

"...muligheter for samdrift, og RF kommer ikke til å starte opp igjen med nåværende lokalisering. Dette ville innebære en alt for stor risiko med AF som nabo."

Av begjæringen om gjenåpning fremgår imidlertid at dette ikke var riktig, så vidt vi kan se beskrives det der at man faktisk driver anlegget på samme sted.

Det eneste "nye" som fremgår av begjæringen er således dette; at fiskefarmens egen opplysning om at det var utenkelig å drive anlegget videre, ikke var korrekt.

4. DE ENKELTE DOKUMENTER ELLER OPPLYSNINGER SOM PÅBEROPES AV MOTPARTEN

4.1 Opsjonsavtalen mellom Vindafjord kommune og AF Decom AS

4.1.1 Et velkjent dokument

Det er av Raunes Fiskefarm gjort gjeldende at opsjonsavtalen som ble inngått mellom Vindafjord kommune og AF i juni 2003 gir opplysninger om saken som ikke var kjent da saken ble avgjort, og at avtalen har betydning. Begge deler bestrides.

Mesteparten av begjæringen handler om dette dokumentet som man i følge begjæringens pkt 2.5 har funnet etter nøye granskinger og engasjement av et advokatfirma og en student. Det er imidlertid på det rene at dokumentet hele tiden har vært kjent for fiskefarmen. Det er behandlet for lagmannsretten og en annen tvist mellom de to partene, men er ikke tillagt noen relevans eller betydning.

AF inngikk i juni 2003 en opsjonsavtale med Vindafjord kommune vedrørende mulig leie av område på Raunes. Det er denne som nå påberopes som grunnlag for gjenåpning, jf bilag 1 til begjæringen. Området AF eventuelt skulle leie omfattet det området hvor Raunes Fiskefarm var lokalisert. Av denne grunn var også representanter fra fiskefarmen involvert i prosessen fra begynnelsen av.

Senere ble det inngått en avtale mellom AF og fiskefarmen den 24.09.03 om den konkrete flytteprosessen, hvor det avtales at AF betaler kostnader for fiskefarmen mv. Avtalen er inntatt i utdraget for lagmannsretten side 593 og drøftet av lagmannsretten på side 29 i dommen.

Den angivelig til nå ukjente opsjonsavtale er omtalt flere steder i utdraget for lagmannsretten.

Bakgrunnen for inngåelsen av avtalen ble behandlet i hovedforhandlingen, og blant annet den kommunale behandling ble gjennomgått. Vi viser til utdraget for lagmannsretten side 591 hvor det fremgår under sak 014/03 at:

"På tomta har Raunes fiskefarm bygd div. installasjoner for oppdrett av fiskeyngel. Kommunen vedtok i K-sak 053/03 opsjonsavtale med AF Dekom om å nytta Raunes som base for opphogging av olje installasjoner. I avtale påtek AF seg kostnadene med evt. flytting av Raunes fiskefarm til anna tomt på industriområde dersom dette skulle vera nødvendig. [...] AF har nå samtaler med Raunes fiskefarm om flytting av deira verksemd til anna område på Raunes. Dette grunna seg ma. i trafikk- og sikkerhetsmessige forhold. Pr. i dag er endeleg avgjersle om flyting ikkje teke men prosjektering av eit aktuelt område er i gang. Område som er tenkt som bytetomt er vist på vedlagde kart datert 25.03—03." (understreket her)

Dette er streket ut i utdraget, og således dokumentert. Samtlige dokumenter og hendelsesforløpet var således redegjort for. Om fiskefarmen mot formodning ikke var kjent med noen av de nevnte dokumenter, måtte man selvsagt ha spurt.

Opsjonsavtalen er også kommentert andre steder i utdraget, jf side 586, artikkel fra Haugesunds avis, 23.06.03 hvor avtalen er kalt "intensjonsavtale"), og 596 (artikkel fra Haugesunds avis, 17.02.04). Også her er omtalen av den "nye" avtalen markert som dokumentert for retten. Parter og

vitner var også, etter vår erindring, inne på at det var inngått en slik opsjonsavtale men uten at noen var nærmere interessert i denne, som da heller ikke inneholder noe av betydning.

Opsjonsavtalen er dessuten eksplisitt tatt opp mellom kommunen og fiskefarmens prosessfullmektig for Gulating lagmannsrett, advokat Halfdan Mellbye. Dette var særlig tema i forbindelse med en parallell sak om midlertidig forføyning vedrørende flytting av et fortøyningsfeste.

I brev av 29.04.09 vedrørende sistnevnte sak skriver således kommunens advokat Talmo til advokat Mellbye at:

"Den 17.06.03 godkjente kommunestyret et forslag til opsjonsavtale mellom Vindafjord kommune (VK) og AF Decom (AFD), hvor AFD fikk opsjon på å leie et nærmere bestemt område på Raunes. Det fremgikk av avtalen at fiskeoppdrettet som var etablert på området skulle flyttes for AFDs kostnad. Med bakgrunn i forannevnte avtale ble det den 24.09.2003 inngått en avtale mellom AFD og Raunes Fiskefarm (RF). Iht avtalen hadde RF sagt seg villig til å flytte til et område inne på Raunes, slik at deres anlegg ikke kom i konflikt med AFD sine planer for etablering av virksomhet. Det fremgikk også av avtalen at Vindafjord Kommune hadde stilt til rådighet nytt område for RF."

Vi fremlegger brevet som

Bilag 1: Brev til Raunes Fiskefarmers prosessfullmektig datert 29.04.09

Avtalen ble igjen omtalt i prosesskrift fra Vinadford kommune ved advokat Talmo av 12.05.09.

Bilag 2: Prosesskrift fra Vindafjord kommune til Haugaland tingrett, 12.05.09

I tillegg til de allerede nevnte artiklene var opsjonsavtalen kjent og omtalt i mediene. Som eksempel fremlegges

Bilag 3: Kopi av forsiden av avisen "Grannar" fra 19. juni 2003

Det dokumentet som nå fremlegges er altså velkjent og omtalt mellom partene, og har inngått i rettslige prosesser med fiskefarmen som part. Ut fra dokumentasjonen vil vi anse det som mest sannsynlig at fiskefarmen og/eller fiskefarmens prosessfullmektig faktisk har eller har hatt avtalen underveis. Ut fra den betydning oppdagelsen av en opsjonsavtale nå gis, skulle man i hvert fall forvente at prosessfullmektigen ba om å få se denne om han ikke visste hva som sto i den.

Begjæringen kan altså avslås på dette grunnlag fordi dette i så fall "burde" vært gjort for lengst, jf tvl § 31-5 2) og § 31-6. Siden dokumentet har vært omtalt en rekke ganger mellom partene, fremstår beskrivelsen av "hvordan dokumentet fremkom" i begjæringens pkt 2.5 noe omstendelig.

4.1.2 Dokumentet har ingen betydning

Opsjonsavtalen er åpenbart heller ikke egnet til å lede til noe annet resultat enn lagmannsrettens dom, og det er noe vanskelig å følge begjæringens argumenter om hva opsjonsavtalen skulle innebære for saken.

Opsjonsavalen var ment å skissere AFs muligheter, og samtidig peke på noen forutsetninger. Så vidt vi forstår har motparten heftet seg ved at det som "*andre forutsetninger*" blant annet er nevnt at fiskefarmen må flyttes, og at AF i så fall bør betale kostnadene.

Så vidt vi kan forstå var det også det som skjedde. AF bekostet faktisk flyttingen av fiskefarmens anlegg, og foretok samtidig betydelige oppgaderinger i forhold til de fasiliteter fiskefarmen hadde før flyttingen.

Det som var fiskefarmens anførsel for Gulating lagmannsrett, var at avtaleverket fra 2003 la bånd på den *fremtidige* utvikling av AFs anlegg. Altså slik at AF ikke skulle ha adgang til å foreta fremtidige utvidelser, men måtte holde seg til størrelsen på anlegget slik det materialiserte seg fra først av, jf lagmannsrettens drøftelse i nederste avsnitt på side 25 i dommen. Fiskefarmen var fornøyd med tingenes tilstand mellom 2003 og 2008 (dog slik at *planene* for 2008-utbyggingen voldte noe protest også før).

Opsjonsavtalen beveger åpenbart ikke saken nærmere fiskefarmens anførsler. Tvert om anfører fiskefarmen i begjæringens pkt 2.3 at opsjonsavtalen viser at "*...AF hadde planer om å utvide virksomheten ut over det som ble meddelt RF i 2003 og 2004*". Dette fremføres som en form for anklage, mens det faktiske forhold er at AF for lagmannsretten med styrke fremholdt at man hadde slike planer om utvidelse og kommuniserte dem – noe som ble bestridt av fiskefarmen. Om noe, må dokumentet således være i AFs favør, og ikke motpartens.

Det må være helt klart at AF og kommunen i opsjonsavtalen ikke mente å trekke spesielle rammer for *senere* utvikling, eller på annen måte inngå tredjemannsavtale til fordel for fiskefarmen. Vi viser her til en alminnelig lesning av dokumentet, ut fra de formål slike nokså generelle opsjonsavtaler må antas å ha.

Det nærmere innholdet i senere planer og utbygging finnes imidlertid ikke i disse tidlige dokumentene, det ble naturlig nok utviklet etter hvert. Vi viser her til lagmannsrettens gjennomgang av kommuneplaner og reguleringsplaner mv. Gjennomgang av slike planverk ville kreve atskillig plass, men vi vil for ordens skyld bemerke at begjæringens 11 første sider som handler om utvikling mv gir et noe fortegnert bilde av hva som skjedde. Om dette viser vi til lagmannsrettens dom. Det er ikke mulig å korrigere dette uten å gjennomgå store dokumentmengder. Her må det være tilstrekkelig å påpeke at man av opsjonsavtalen ikke kan utlede motpartens faktum, hvilket det her er tilstrekkelig å konstatere.

Dokumentet rokker heller ikke ved det forhold at fiskefarmen ble gitt flere alternative tomter å velge mellom. Dette ble godt belyst gjennom vitneforklaringer for lagmannsretten.

Det er intet ved innholdet i den fremlagte opsjonsavtalen som rokker ved Gulating lagmannsretts dom, verken i resultatet eller i detaljer.

Hvilken person som i sin tid laget en tegning har vi ikke fått brakt på det rene, jf motpartens spørsmål om dette.

Begjæringens avsluttende oppsummering om at AF positivt "*holdt opplysninger skjult for lagmannsretten*" må vel tilskrives at fiskefarmen har engasjert ny prosessfullmektig. Det ville vært ønskelig om man unnlot å uttale slike ting før motparten får uttale seg.

5. FORURENSNING

De to øvrige dokumentene som det vises til i begjæringen gjelder mulig forurensing. Disse dokumentene inneholder ingen opplysninger som ikke var kjent for partene da saken ble avgjort.

Det ene dokumentet gjelder mulig lokal forurensing av *luft*, som er kartlagt av NIVA gjennom såkalt "*moseundersøkelse*". Man undersøker her såkalt "*etasjemose*" som en mulig hensiktsmessig indikator for luftforurensing, fordi mosen danner en ny "*etasje*" gjennom påvekst hvert år og således gjør datering mulig. Dette behandles nedenfor under pkt 5.1. Slike opplysninger var fremlagt også for lagmannsretten, men uten at dette ble tillagt vekt av partene – formodentlig fordi fisk lever i vann, og fordi settefiskanlegget dessuten er innendørs.

Det andre dokumentet gjelder kvikksølvavrenning fra lagrede rør til grus, og et forelegg for det. Som det fremgår av forelegget dreier det seg om et forhold fra *før* utbyggingen ("*01. juni til april 2008*"). Dette er nettopp et eksempel på forhold som ikke ville opptre i "*driftsperioden*" etterpå. Som nevnt var et av de viktigste utbedringstiltakene at områdene for lagring har fått avanserte membraner og at overflatevann samles opp og behandles. AF fremholdt *selv* for lagmannsretten at det hadde skjedd kvikksølvforurensing i perioden før utbedring. Det ble særlig lagt vekt på det som faktisk kunne ha noe betydning – *utslipp* til fjorden av mer enn et halvt kilo kvikksølv. I motsetning til det som ble fremhevet av AF selv, er det som omhandles i forelegget ikke et slikt *utslipp* og uten betydning for miljøet. Det dreier seg om neglisjerbare mengder kvikksølv som medførte at man måtte fjerne de øverste centimetre av grusen omkring et mindre lager med rør, som ikke var i nærheten av fiskefarmen. Dette behandles i pkt 5.2 nedenfor.

5.1 Mulig lokal luftforurensing - moseundersøkelse fra NIVA

5.1.1 Moseundersøkelser kjent da saken ble avgjort

Den angivelige nye opplysning her er rapport fra NIVA v/ Astrid Kvassnes, datert 16. september 2010, bilag 2 til begjæringen. Rapporten omtaler luftforurensing. Den ble skrevet fire dager før ankeforhandlingene og således etter avsluttet saksforberedelse. Det avgjørende er imidlertid at den ikke kan sies å inneholde noe nytt ut over det som var fremlagt for retten, og i hvert fall ikke noe av betydning for saken. Rapporten var ledd i et overvåkningsprogram hvor det løpende skrives nye rapporter.

AF har iverksatt et omfattende miljøprogram for å overvåke eventuelle miljøpåvirkninger av anlegget i Vatsfjorden. Det avgis løpende delrapporter, og forut for lagmannsrettens behandling ble det hele fremlagt. Som en oversikt peker vi på (i) forslag til Miljøovervåkningsprogram for AF Decom Offshore, 26.11.08. Notatet fra NIVA inneholder innledende beskrivelser av miljøovervåkningsprogrammet som skal iverksettes. Programmet beskrives som "*ambisiøst og skal dekke de fleste potensielle påvirkningsformene på land og i sjø*", jf det faktiske utdraget s 1032 flg, og (ii) rapport fra NIVA vedrørende partikkelforurensning i Vatsfjorden av 14.06.09, FU s 1257. I tillegg finnes flere rapporter i tilleggsutdraget for lagmannsretten; (iii) rapport fra NIVA vedrørende modellering av spredning av kloakk og prosessvann i Vatsfjorden, 20.08.10 (utdraget s 143) , (iv)

rapport vedrørende vannkvalitet i Vatsfjorden i forbindelse med anløp av kranskipet Thialf ved AF Miljøbase Vats juni 2010 (utdrag s 181), (v) rapport vedrørende målinger av turbiditet i Vatsfjorden, 20.08.10 (utdraget s 193), (vi) rapport av 14.06.09 vedrørende partikkelforurensning i Vatsfjorden (utdrag s 215) og (vii) rapport vedrørende målinger av turbiditet i Vatsfjorden, 21. September 2009 (utdraget s 385).

I forkant av behandlingen av saken i lagmannsretten la NIVA frem en omfattende rapport for 2009 som er å finne i utdraget på side 1751-1912. På sidene 68-78 omhandles moseanalyser og luftbårne tungmetaller i Vats. I vårt utdrag fremgår det at det for retten ble dokumentert (utdraget side 1757) følgende fra rapporten:

"Luftforurensing ble målt i etasjemose på 13 stasjoner rundt Vatsfjorden. Det ble påvist støvspreddning i prøvene innenfor en radius på 300 meter fra kaien, d.v.s. til like utenfor ytterkanten av anlegget. Kvikksølv, kobolt, krom, kobber, nikkel, arsen, molybden, barium og vanadium viser forhøyete verdier på tre stasjoner langs randen av anlegget."

Fra side 1831 i utdraget er det dokumentert at det er viktig å kontrollere støvoppvirvling, at rør kan inneholde tungmetaller mv.

Kvassnes avga også sakkyndig forklaring for lagmannsretten om sine undersøkelser og rapporter, herunder om moseundersøkelser og luftforurensing. Men fra vårt utdrag kan vi ikke se at fiskefarmen viste interesse for noen gjennomgang av de detaljerte undersøkelsene gjengitt i den fremlagte rapporten.

Det fremkommer av rapporten at det ble valgt 13 stasjoner med god geografisk spredning hvor det ble tatt prøver av mosen. Tungmetallinnholdet i moseprøvene ble deretter sammenliknet med landsdekkende analysene for bakgrunnsverdier fra 2005. Det ble funnet forhøyede nivåer av enkelte tungmetaller, blant annet kvikksølv, i mose på noen av stasjonene, jf diskusjonen på side 77 (FU s 1831). Det er for øvrig ikke opplagt at disse forhøyede verdiene skyldes AF Miljøbase Vats, all den tid det også ble funnet forhøyede verdier ved stasjoner hvor konsentrasjonen mellom anlegget og stasjonen var lavere. Det må også presiseres at selv om det er funnet noen forhøyede verdier sammenliknet med antatt bakgrunnsnivåer, er konsentrasjonene likevel lave, jf FU s 1831.

NIVAs rapporter har hvert år blitt oversendt Fylkesmannen i Rogaland, hvorfra RF's advokat har fått oversendt rapportene. Resultatene fra moseundersøkelsene er også lagt fram på åpne folkemøter i Vindafjordhallen 18.02.10, 5.5.10 og 16.02.11. Det vises til vedlagte informasjonsbrev fra AF;

- Bilag 4:** Informasjonsbrev nr 1 – uke 4/2010
- Bilag 5:** Informasjonsbrev nr 2 – uke 17/2010
- Bilag 6:** Informasjonsbrev nr 1 – uke 6/2011

Enn videre er analyseresultatet som er vedlagt gjenåpningsbegjæringen som "nytt", omtalt over vel 20 sider i Nivas rapport for 2010 som ble ferdigstilt og publisert i februar 2011. Disse rapportene ble i sin helhet lagt ut på AF sine hjemmesider, hvor alle rapportene og analysene publiseres fortløpende. Rapporten ble også omtalt i informasjonsbrev fra AF nr 6 for 2010.

- Bilag 7:** Informasjonsbrev nr 6 – uke 40/2010

Undersøkelsene har i tillegg vært referert i lokale media ved flere anledninger.

Det forhold at prøvene inneholder noe varierende konsentrasjoner fra år til år er ikke oppsiktsvekkende. Nivåene var noe høyere i 2010 enn i 2009, men er for 2011 igjen på nivå med 2009.

Det avgjørende for spørsmålet om gjenåpning må uansett være at opplysningene om slik luftbåren forurensning var opplyst i saken, men at motparten ikke anførte noe som helst i den forbindelse. Vi har også forståelse for det, siden fenomenet ikke kan antas å ha betydning.

Moseanalyser som metode for å undersøke mulig luftbåren forurensning er nybrottsarbeid i den forstand at man søker nye metoder for å utrede eventuell luftbåren forurensning. Dette er nyskapende arbeid og det finnes ikke tilsvarende rundt noen andre industriforetak, etter hva AF vet. Metoden er ikke anerkjent, men AF har valgt å finansiere denne forskningen i håp om at dette kan gi et tidlig varsel om mulig forurensning.

På de samme stedene som det er foretatt moseprøver, er det også tatt jordprøver, som er etablert og anerkjent undersøkelsesmetode. I jordprøver rundt AF sitt anlegg er det kun funnet svak økning i kvikksølvkonsentrasjonen i overflaten i to av prøvene nær anlegget. Disse to stedene var overflatejord tilstandsklasse "god", mens jorden umiddelbart under var tilstandsklasse "meget god". Det vises til rapport fra Niva vedlagt begjæringen som bilag 2.

Under enhver omstendighet er dette forhold fiskefarmen hadde, eller burde hatt, kjenneskap til allerede i 2010.

5.2 Kvikksølv – vedtagelse av forelegg (titanrør)

5.2.1 Innledning

Det forelegget fra 2011 som nå er fremlagt, er tilblitt etter dommen fra lagmannsretten og som sådan ikke relevant.

De faktiske forhold som forelegget gjelder, fant på den annen side sted *før* utbyggingen og er alene av den grunn neppe relevant. Det dreier seg ikke om utslipp til sjø, men en mindre lokal avrenning til grus på et annet sted. Det er derfor forståelig at fiskefarmen under hovedforhandlingen valgte å ikke vektlegge dette – forholdet var nemlig velkjent.

AF har selv opplyst til lagmannsretten om at det har vært utslipp av kvikksølv til sjø – jf blant annet gjengivelse av anførsler i dommen på side 8. Dette kunne nok være relevant, og det ble også opplyst til lagmannsretten.

5.2.2 Forelegget fra 2011 – velkjent forhold som ikke har betydning

Raunes Fiskefarm har anført at AF har holdt tilbake opplysninger om anmeldelse for kvikksølvforurensning. Dette medfører ikke riktighet. Anmeldelsene er godt kjent og omtalt i pressen ved flere anledninger.

Innledningsvis presiseres at det forelegget som fulgte vedlagt begjæringen, er ikke likelydende med det forelegget som ble vedtatt av AF. Fiskefarmen må på en eller annen måte ha kommet over et utkast eller lignende. Vedlagt følger det korrekte forelegget som er vedtatt.

Bilag 8: Forelegg, vedtatt 12.12.11

Vi peker blant annet på at politiet ikke har lagt til grunn at det dreier seg om noe forsettlig forhold, slik fiskefarmen påstår.

Dokumentet som sådant er tilblitt etter lagmannsrettens dom, og kan altså ikke danne bakgrunn for gjenåpning.

De faktiske forhold gjelder tilstanden før utbedringen og er således av mindre relevans, også fordi forholdet ikke dreier seg om utslipp av kvikksølv. Utslipp til sjø, som nok er relevant, har AF derimot redegjort for og dokumentert overfor lagmannsretten.

Som det fremkommer av forelegget er dette ilagt på bakgrunn av lagring av titanrør på ikke tett dekke uten tilstrekkelig tildekning i perioden juni 2007 til primo 2008. Noen av rørene hadde forhøyet verdier av kvikksølv. Disse verdiene var dog langt under grenseverdiene for farlig avfall

AF engasjerte COWI til å gjøre en miljøkartlegging og utførte de tiltak som der ble anbefalt, og rapporten ble oversendt Fylkesmannen i Rogaland den 29.04.08. Dette er således offentlig tilgjengelige dokumenter.

Bilag 9: Brev fra AF Skandinavia til Fylkesmannen i Rogaland, 29.04.08

Bilag 10: Vurdering av midlertidig lagringsplass for titanrør ved Vats Mottaksanlegg, Cowi, 10.09.08

Lagringen medførte ikke varig forurensning. Forurensningen begrenset seg til et sand/gruslag ned til 25 cm over et svært begrenset område. Anbefalingen var å fjerne sand og grusmasser ned til 25 cm under lagringsplass, samt sand fra 2 stk sandfangkummer og levere disse massene til godkjent mottak. Jordlaget som var forurensset ble fjernet og erstattet med rene masser. Lagringsplassen var bak verkstedet på basen, og lagringen førte ikke til forurensning til det marine miljø.

Raunes Fiskefarm har anført at forelegget inneholder nye opplysninger som før har vært ukjent. Dette kan ikke medføre riktighet. Anmeldelsen og saken har vært omtalt i mediene ved flere anledninger. Det vises blant annet til følgende artikler;

Bilag 11: Kopi av artikkel i Haugesunds avis, 01.04.08

Bilag 12: Kopi av artikkel i Haugesunds avis, 29.04.08

AF orienterte om lagringen av titanrørene på informasjonsmøte i Vindafjordhallen den 22.04.08.

Bilag 13: Power point presentasjon til informasjonsmøte i Vindafjordhallen, 22.04.08

Det er av fiskefarmen anmodet opplyst om eventuelle andre anmeldte forhold. AF har mottatt to underrettelser om henlagte forhold datert 07.12.11. AF er ikke blitt kontaktet av politiet i anledning

disse anmeldelsene, og er heller ikke kjent med andre eventuelle anmeldelser. For ordens skyld vedlegges disse underretningene i kopi.

Bilag 14: Underretning om saksavgjørelse, Haugaland og Sunhordaland politidistrikt, 12.12.11 (1)

Bilag 15: Underretning om saksavgjørelse, Haugaland og Sunhordaland politidistrikt, 12.12.11 (2)

Generelt har AF vært gjenstand for kritikk fra interessegrupper og miljøbevegelse, noe selskapet også har forståelse for. Anmeldelser og forvaltningsklager mv har også vært et ledd i dette, slik at det i alminnelighet har vært stor offentlighet om alle slike skritt.

5.2.3 AF redegjorde overfor lagmannsretten for kvikksølvforurensing og annen forurensing

Det er viktig å fremheve at AF selv fremhevet og dokumenterte utslipp av kvikksølv for lagmannsretten, i den grad det kunne ha betydning for saken. I det følgende vil vi derfor gi en oversikt som viser at forholdet til kvikksølv forut for utbyggingen, i høy grad var opplyst for lagmannsretten.

I 2005 og 2006 ble det sluppet ut 598 gram kvikksølv. AF meldte utslippet til Fylkesmannen i Rogaland. Dette er det eneste utslipp, og er omtalt i saken, herunder i AFs anførsler i dommen på side 8. Så snart foretaket ble kjent med problemstillingen, ble det installert et renseanlegg for utslippsvannet. Renseanleggets kapasitet ble utvidet i 2009.

AF ble i 2005 klar over utfordringene med kvikksølv i forbindelse med gjenvinning av utrangerte petroleumsinstallasjoner, og nødvendige tiltak ble fortløpende ble iverksatt. Etter dette har det ikke forekommet miljøskadelige utslipp i Vats. Målinger gjennom flere år viser at utslipp fra basen ligger langt under de grenser som ble satt av Fylkesmannen.

Dette forholdet er behandlet i saksdokumenter for tingretten og lagmannsretten, og det vises blant annet til rapport fra Niva for miljøovervåkning av april 2010, FU s 1751 og i dommen på side 10 under AFs anførsler, side 20 under gjengivelsen av fiskefarmens anførsler og til slutt i rettens premisser på side 34. Utslippet ble i tillegg omtalt i mediene og på Fylkesmannens hjemmesider.

De forurensningsmessige sider av saken var således godt opplyst for lagmannsretten. Til dels dreiet det seg – før utbyggingen – om forhold som vi forstår har betydning. Dette har da også lagmannsretten vurdert.

6. MOTPARTENS PROSESSKRIFT AV 31. JANUAR 2012

6.1 Innledning

I dette prosesskriftet fremkommer motparten med en rekke generelle anførsler, og det fremlegges dokumenter som ikke engang pretenderer å være "nye" i den forstand at de kan danne basis for gjenåpning.

Dokumentasjonen fremstår som nokså løsrevet, med det siktemål å tegne et negativt bilde av AFs virksomhet. Vi vil generelt bemerke at AF er i løpende dialog med offentlige myndigheter om sin

virksomhet, og at det ikke lar seg gjøre å nærme seg problemstillingene på den nokså lettvinde måte som motparten nå gjør. Til anonyme e-poster mv som er vedlagt, bemerkes at AF også er i løpende dialog med forskjellige aktører som jevnlig klager eller aksjonerer mot forskjellig vedtak og planer mv. På grunn av mengden med informasjon var det da også nødvendig å avholde en flere uker lang hovedforhandling i saken. Vi understreker at det ikke skal være adgang til å slå en strek over dommers rettskraftvirkning på denne måten.

6.2 De forskjellige dokumenter til prosesskriftet

6.2.1 Rapport fra Proactima datert 31. desember 2011

Som det fremgår av datoen dreier det seg om en rapport avgitt ganske nylig, og lang tid etter dommen. Vi forstår ikke hvilken betydning denne skal ha for saken. Den er ledd i AFs kontinuerlige arbeid for å sikre mot forurensing, her mulige tiltak for å redusere utslipp til luft.

Så vidt vi kan se er ikke formålet med rapporten å si noe om fiskefarmen, slik at prosesskrivets bemerkning om at fiskefarmen er oppfattet som "ikke-eksisterende" er vanskelig å følge.

Uansett har ikke dette noe med lagmannsrettens dom fra februar 2011 å gjøre. Det eneste måtte være at fiskefarmen da faktisk opplyste at den var "ikke-eksisterende" og skulle fortsette å være det.

6.2.2 Brev fra ConocoPhillips datert 11. juli 2005

Dette er et brev som omtaler at det kan være kvikksølv på installasjoner i Nordsjøen.

Det er intet nytt, og er omtalt i saken for lagmannsretten. Det vises blant annet til presentasjon som ble holdt av AF på et folkemøte i Vindafjordhallen våren 2004. Presentasjonene hvordan AF planlegger å håndtere farlig avfall ved mottaksanlegget. Powerpoint presentasjonen er inntatt i utdraget for lagmannsretten på side 301 følgende, og kvikksølv er uttrykkelig omtalt på sidene 313, 314 og 316.

At kvikksølv kan forekomme i utrangerte oljeinstallasjoner, og dermed også i Vats, har vært kjent siden 2004-2005. Det vises også til omtalen av kvikksølvutslippet i 2005 over. Kvikksølv har siden vært tema i flere åpne møter for befolkningen i Vats, i avisartikler i Grannar og Haugesunds avis, i møter i Samarbeidsforum Vats og i skriv til/fra Fylkesmannen i Rogaland.

Dette var velkjente forhold også da saken ble behandlet for lagmannsretten, og kan ikke gi grunnlag for gjenåpning.

6.2.3 Klifs rapport om avvikling av utrangerte offshoreinstallasjoner mai 2010

Denne rapporten var fremlagt av AF for lagmannsretten, jf utdraget side 1916 flg.

6.2.4 Anonymisert e-post av 16. februar 2009

Motparten har fremlagt en e-post fra en oljearbeider. Det opplyses at vedkommende er anonymisert av grunner som oppfattes som en antydning rettet mot AF. I denne sammenheng er det uttalt at

"innholdet er imidlertid så alvorlig at det er påfallende at verken AF eller Proactima har gått inn i problematikken".

Vi forstår heller ikke hva dette skal ha med spørsmålet om gjenåpning å gjøre. Det bemerkes likevel at AF som nevnt utsettes for en god del henvendelser og påstander som ikke nødvendigvis er fundert. Dette må AF selvsagt godta, slik andre bedrifter som oppfattes som kontroversielle av miljøgrunner el., må tåle kritikk. Det er imidlertid ikke ensbetydende med at all slik kritikk er korrekt.

Når det gjelder det som her bringes til torgs, er forholdet at samme e-post tidligere har versert i usladdet form, og at AF nettopp har grepet tak i det og "luftet ut" dette med offentlig informasjon og forklaringer omkring rensemetoder mv. Fiskefarmen har selv deltatt på dette tidligere.

E-posten var blant annet et tema på et møte i samarbeidsfora for Vats den 17.02.09, hvor både representanter fra AF og fiskefarmen var til stede. Det vises til vedlagt referat.

Bilag 16: Referat fra Samarbeidsfora Vats, 17.02.09

For øvrig må det bemerkes at fiskefarmen i sitt siste prosesskrift vier mye spalteplass til kvikksølvforurensing og kvikksølvs kjemiske og toksikologiske egenskaper. Det fremkommer her flere påstander som ikke kan funderes i uorganisk kjemi. Det legges imidlertid til at mer enn 95 % av skjærebrenningen i Vats, foregår på ikke forurenset stål, såkalt strukturstål. Dette er plattformunderstell og bærende stålbjelker i modulene. Det aller meste av rør som har inneholdt olje og gass (og dermed spor av kvikksølv) klippes med hydrauliske sakser.

Det vesentlige er i imidlertid at det heller ikke her fremkommer opplysninger som kan gi grunnlag for gjenåpning av saken.

7. PROVOKASJONER

Det er av Raunes Fiskefarm fremsatt en rekke provokasjoner som dels anses som en betydelig vidløftiggjøring av saken.

Det er blant annet provosert fremlagt konsekvensutredninger etter petroleumsloven i forbindelse med søknad om demontering i fjorden.

Innledningsvis bemerkes at ved eventuell endring av reguleringsplanen er det plan og bygningsloven, og ikke petroleumsloven som er rett hjemmel. Det foreligger ingen ferdig konsekvensutredning i forbindelse med forslaget til endring reguleringsplanen for det aktuelle området. Mulighetene for eventuell demontering i fjorden var kjent før lagmannsrettens behandling. Det vises til referat fra oppstartsmøte ved Vindafjord kommune 18. august 2010 fremlagt i anledning saken, jf tilleggstraget s 543. Det er ikke gitt noen tillatelser etter ankeforhandlingene.

Da arbeidet med reguleringsplanen og eventuell endring av denne tar så vidt lang tid, har AF vært nødsaget til å søke om tillatelse for hver enkelt kontrakt de har inngått.

8. AVLUTNING OG SAKSOMKOSTNINGER

Etter dette må det legges til grunn at verken begjæringen eller motpartens etterfølgende prosesskrift inneholder noen grunn til å gjenåpne saken fra Gulating lagmannsrett.

Behandlingen av begjæringen har vært tidkrevende. Selv om begjæringen etter vår oppfatning er svakt fundert, har det vært nødvendig å gå gjennom sakens omfattende dokumentasjon på nytt. Saken for lagmannsretten ligger også noe tilbake i tid, og for vår klient er det en viktig sak som motparten må forvente at denne side bruker tilstrekkelig innsats for å imøtegå.

Begjæringen satte etter vårt syn ikke de angivelig nye bevis i sammenheng med temaene for Gulating lagmannsrett. For å sette disse i sin rette sammenheng har vi derfor også måttet gjenoppfriske forhold som motparten selv ikke har grepet fatt i.

Vi har også måttet involvere begge prosessfullmektiger, som også hadde en arbeidsfordeling for Gulating lagmannsrett.

For det tilfellet at retten avviser saken uten ytterligere behandling, nedlegges påstand om dekning av sakskostnader i forbindelse med dette prosesskriftet.

Det har til sammen medgått 72,75 timer til å besvare begjæringen, og salæret utgjør kr 215 987.

Ovennevnte beløp kreves således erstattet. Det skal ikke legges til mva, da vår klient har fradragsrett for inngående mva.

9. PÅSTAND

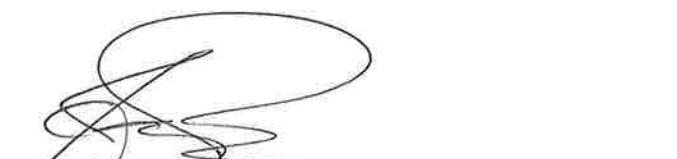
1. Begjæringen om gjenåpning tas ikke til følge
2. AF Gruppen AS tilkjennes sakens omkostninger

Dette prosesskrivet i tre eksemplarer, hvorav ett er sendt til retten og to direkte til motpartens prosessfullmektig.

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Vidar Strømme
advokat

Jannecke Tobiassen
advokat

29.04.2009

Advokatfirma Steenstrup, Stordrange DA
Pb 1150, Sentrum

5811 BERGEN

Att.: Advokat Halfdan Mellbye

Saksnr.: 4472

Ansvarlig advokat: Helge J. Talmø
HJT/rhAdvokat Helge J. Talmø (H)
helge.talmo@eurojuris.noAdvokat Løve Kvamme
Bedriftsøkonom
lovve.kvamme@eurojuris.noAdvokat Roe Lauvås (H)
roe.lauvaas@eurojuris.noAdvokat Roald Lund Eriksen
Statsautorisert revisor
roald.lunderiksen@eurojuris.noAdvokat Thor Harald Eike (H)
thor.harald.eike@eurojuris.noAdvokat Odd Gunnar Kallevik
odd.gunnar.kallevik@eurojuris.noAdvokatfullmektig Ingrid Lauvås
Ingrid.lauvaas@eurojuris.nowww.eurojuris.no/haugesund**RAUNES FISKEFARM AS - ANKERFESTE PÅ NOTABERGET****I**

Undertegnede representerer Vindafjord Kommune og vil anføre følgende til Deres brev datert 23.04.2009 til kommunen.

Den 17.06.03 godkjente kommunestyret et forslag til opsjonsavtale mellom Vindafjord Kommune (VK) og AF Decom (AFD), hvor AFD fikk opsjon på å leie et nærmere bestemt område på Raunes. Det fremgikk av avtalen at fiskeoppdrettet som var etablert på området skulle flyttes for AFD's kostnad.

Med bakgrunn i forannevnte avtale ble det den 24.09.2003 inngått en avtale mellom AFD og Raunes Fiskefarm AS (RF). Iht avtalen hadde RF sagt seg villig til å flytte til et område inne på Raunes, slik at deres anlegg ikke kom i konflikt med AFD sine planer for etablering av virksomhet. Det fremgikk også av avtalen at Vindafjord Kommune hadde stilt til rådighet nytt område for RF.

Med bakgrunn i opsjonsavtalen og avtalen mellom AFD og RF ble det inngått endelig leieavtale mellom VK og AFD den 10.05.2004. Leieavtalen omfattet også de ankerfester som VK disponerte.

RF fikk tildelt ny tomt og som en følge av dette søkte RF om tillatelse og endring av konsesjon. Konsesjonsregistreringen er R-V-8 og R-V-22. R-V-22 var en sjøbasert lokalitet rett utenfor landanlegget. Plasseringen av den sjøbaserte lokaliteten, dvs en merd, var ikke forstyrrende for AFD's virksomhet, se kart vedlegg 1 og 2.

Den 10.10.05 sendte RF melding om mindre endring på merdplasseringen, nærmere bestemt flytting av denne maks 70 meter. RF opplyste i meldingen at de aktuelle naboer var positive til flytting. Fiskeridirektoratet godkjente meldingen. Det var ingen kommunal prosess i forbindelse med denne meldingen, men kommunen ville ikke hatt innsigelser så lenge det ikke

brøt inn i avtalen med AFD eller lagde vanskeligheter for bruk av de kommunale ankerfestene. Det skal også bemerkes at en flytting på maks 70 meter antakelig ikke ville hindret bruk av ankerfestet på Notaberget.

RF har imidlertid plassert anlegget slik at ankerfestet på Notaberget ikke kan brukes uten å påføre RF's anlegg skade. RF ville ikke fått tillatelse til en slik plassering av Vindafjord kommune hvis de hadde søkt om dette. En stiller seg også undrende til at RF har plassert anlegget slik det ligger når det er åpenbart at ankerfestet er synbart, se bilde, vedlegg 3. Det kunne ikke ha medført noen problemer for RF å plassere anlegget der de selv opprinnelig foreslo som et alternativ i grensen mot Hatteland, dvs i grensen mot gnr. 102, bnr. 24.

II

Med bakgrunn i forannevnte skal konkret til Deres brev anføres følgende:

VK er ikke enig i Deres kritikk av kommunen. VK forholder seg til de inngåtte avtaler og gjeldende planer. Hva konkret angår ankerfestet på Notaberget, er det leid ut til AFD og AFD gjør gjeldende at dette ankerfestet skal brukes av leietaker for bl.a. kranskipet SSCV "Thialf" som trenger samtlige av de innleide ankerfestene for å kunne utføre sine løfteoperasjoner. Kranskipet ankommer i begynnelsen av juni og enhver forsinkelse eller endring i planene vil medføre store kostnader. AFD gjør gjeldende at VK må gi de tilgang til det leide ankerfestet.

I Deres brev gjør de gjeldende at kommunen ikke har hatt noen kritiske merknader til lokaliseringen. Til dette skal anføres at kommunen aldri er blitt forespurt om tillatelse til å legge sjøanlegget i en posisjon hvor det kunne påføres skade ved utnyttelse av ankerfestet på Notaberget. Hadde det kommet en slik forespørsel, ville den ha blitt avslått. RF hadde flere alternativer for plassering av anlegget som ikke ville berøre anlegget. De kunne holdt seg til sin egen opplysning om maks 70 meter fra opprinnelige posisjon eller lagt det nord for ankerfestet.

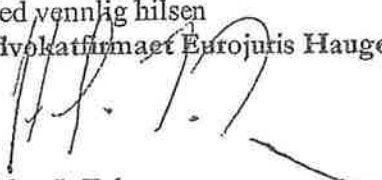
De gjør videre gjeldende at anlegget til RF ikke kommer i konflikt med strandretten og eiendomsretten og De viser bl.a. i den forbindelse til RT 1985 - 1128. Deres anførsel i dette konkrete tilfelle er etter min oppfatning åpenbart uriktig. Høyesterett anfører i den påberopte dom *"jeg vil ikke utelukke at en virksomhet av en slik art som Strømme driver (fiskeoppdrett) etter omstendighetene kan medføre ulemper for de omkringliggende strandeiere med grunnlag for å påby anlegget flyttet"*. I denne sak foreligger nettopp en slik ulempe, nærmere bestemt at ankerfestet ikke kan benyttes uten å skade fiskeanlegget. Bruk av ankerfestet er helt nødvendig for det tidligere omtalte kranskip. Det er derfor ingen grunn til at fiskeanlegget skal ligge i en posisjon hvor utnyttelsen av ankerfestet hindres når anlegget kan flyttes 100 meter lengre nord og det uten kostnad for RF.

De synes også å mene at tillatelsen fra Fiskeridirektoratet er nok som hjemmel for plasseringen. Det er heller ikke riktig idet tillatelsen fra Fiskeridirektoratet betinger at RF innhenter nødvendig samtykke fra grunneiere og andre rettighetshavere, nærmere bestemt samtykke fra VK og AFD.

RF's holdning i denne sak har medført en svært kritisk situasjon og mange kan lide et stort økonomisk tap. Jeg vil derfor be om at en løser tvisten ved at RF tar imot tilbudet om at den resterende del av anlegget på stedet flyttes slik at det ikke ligger i veien for bruk av ankerfestet. Hvis ikke, må saken forfølges rettslig, og det tas forbehold om at ethvert tap må erstattes av RF.

Idet tiden er knapp, ber en om at Deres svar så snart som mulig.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund DA

Helge J. Talmo
advokat (H)

Haugaland Tingrett
Pb 385

5501 HAUGESUND

PROSESSKRIV

TIL

TINGRETT

*

Saksøker: AF Gruppen Norge AS
Pb 34, Greisen
0409 Oslo

Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Schjødt DA
v/adv. Geir Frøholm
v/ adv. flm. Vidar Riksfjord
Pb 2444, Solli, 0201 Oslo

Partshjelper: Vindafjord Kommune
Rådhuset
5580 Ølen

Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund DA
v/ adv. Helge J. Talmo
Pb 548, 5501 Haugesund

Saksøkt : Raunes Fiskefarm AS
v/styret
5578 Nedre Vats

Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
v/adv. Halfdan Mellbye
Pb 1150, Sentrum
5811 Bergen

*

I

Vindafjord Kommune (VK) melder seg herved som partshjelper for saksøker AF Gruppen Norge AS (AF), jfr. tvml. § 15-7 (1 a).

Advokat Helge J. Talmo (H)
helge.talmo@eurojuris.no

Advokat Løve Kvamme
Bedriftsøkonom
love.kvamme@eurojuris.no

Advokat Røe Lauvås (H)
roe.lauvaas@eurojuris.no

Advokat Røald Lund Eriksen
Statsautorisert revisor
roald.lunderiksen@eurojuris.no

Advokat Thor Harald Eike (H)
thor.harald.eike@eurojuris.no

Advokat Odd Gunnar Kallevik
odd.gunnar.kallevik@eurojuris.no

Advokatfullmektig Ingrid Lauvås
ingrid.lauvaas@eurojuris.no

www.eurojuris.no/haugesund

VK anser seg forpliktet til å bistå leietaker AF til å få fjernet hindring fra tredjemann, som hindrer bruk av leieobjektet. Nærmere bestemt at passivitet, hvor det er bedt om hjelp, kan medføre ansvar. VK har også, som eier av ankerfestet, et reelt behov for at AF vinner frem både av hensyn til leieforholdet og for øvrig for å kunne utnytte ankerfestet etter sitt formål.

II

Det vises til AF's beskrivelse av faktum som partshjelperen slutter seg til. Det vises også til VK's 2 brev til Raunes Fiskefarm AS (RF), bilag 11 og 13 til begjæringen.

KORT HISTORIKK

Den 17.06.2003 godkjente kommunestyret et forslag til opsjonsavtale mellom VK og AF, hvor AF fikk opsjon på å leie et nærmere bestemt område på Raunes. Det fremgikk av avtalen at fiskeoppdrettet som var etablert på området skulle flyttes for AF's kostnad.

Med bakgrunn i forannevnte avtale ble det den 24.09.2003 inngått en avtale mellom AF og RF. Iht avtalen hadde RF sagt seg villig til å flytte til et område inne på Raunes, slik at deres anlegg ikke kom i konflikt med AF sine planer for etablering av virksomhet. Det fremgikk også av avtalen at VK hadde stilt til rådighet nytt område for RF.

Med bakgrunn i opsjonsavtalen og avtalen mellom AF og RF ble det inngått endelig leieavtale mellom VK og AF den 10.05.2004. Leieavtalen omfattet også de ankerfester som VK eide. Se bilag 2 til begjæringen.

RF fikk tildelt ny tomt og som en følge av dette søkte RF om tillatelse og endring av konsesjon. Konsesjonsregistreringen er R-V- 8 og R-V- 22. R-V- 22 var en sjøbasert lokalitet rett utenfor landanlegget. Plasseringen av den sjøbaserte lokaliteten, dvs en merd, var ikke forstyrrende for AF's virksomhet. Det vises til kart vedlagt bilag 6 til begjæringen.

Den 10.10.2005 sendte RF melding om mindre endring av merdplasseringen, nærmere bestemt flytting av denne maks 70 meter, se bilag 7 til begjæringen..

RF opplyste i meldingen at de aktuelle naboer var positive til flytting. Fiskeridirektoratet godkjente meldingen. Det var ingen kommunal prosess i forbindelse med denne meldingen, men kommunen ville ikke ha hatt innsigelse så lenge det ikke brøt inn i avtalen mellom VK og AF eller lagde vanskeligheter for bruk av de kommunale ankerfestene. Det viser seg imidlertid nå at RF har plassert anlegget slik at ankerfestet på Notaberget ikke kan brukes uten å påføre RF's anlegg skade. RF ville ikke fått tillatelse til en slik plassering av Vindafjord Kommune hvis det var blitt søkt om dette. VK stiller seg også undrende til at RF har plassert anlegget slik det nå ligger når det er åpenbart at ankerfestet er synbart, se vedlegg 8 til begjæringen. Det kan ikke ha medført noen problemer for RF å plassere anlegget et annet sted utenfor gnr. 102, bnr. 16, hvor det ikke ville komme i konflikt med bruk av ankerfestet.

Bilag 1: Kart

VK anførte i brev datert 02.04.2009 at kommunen som grunneier og eier av ankerfestet ikke hadde samtykket til at resterende del av merd var blitt plassert slik at det sperrer for utnytting av ankerfeste på Notaberget. VK krevde innretningene fjernet innen 17.04.2009, se bilag 11

til begjæringen. Nåværende plassering av sjøanlegget (gangbro og fester for merd) innebærer at det vil oppstå skade på disse innretningene når ankerfestet tas i bruk av AF for ankommende kranskip. Denne plassering innebærer derfor en så stor ulempe for VK's utøvelse av strandretten med det aktuelle ankerfestet at VK, eller AF som leietaker, kan kreve anlegget flyttet. En flytting vil ha minimal, om noen, betydning for RF. Hva angår forholdsmessighet vises til begjæringens pkt. 3.3 og 3.4. VK støtter AF's krav, og jeg viser til AF's påstand.

Haugesund, den 12.05.2009
Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund DA

.....
Helge J. Talmo
advokat (H)

Prosesskriv i 6 eks., hvorav 2 eks. oversendes direkte til advokatfirmaet Schjødt DA og 2 eks. til advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Grannar

SCHJØDT

Bilag 3

Fallskjerm for rådmennene

Side 15

HEGGEN ENDRÉ

Nr. 45 • Torsdag 19. juni 2003 • Årgang 31 • Leussal kr. 10

Filmstjerne for alvor

Det er alle smågutar og småjentes drøm som nå er i ferd med å bli realitet for 13-åringen frå Etne. Sjølv tar Sondre Sørheim det heile med stoisk ro.

Side 9

Flyktningedag

I morgon er det Verdas Flyktningedag. Dagen blir markert med afrikansk danseoppvising i Etne og i Ølen. Fire månadar gamle Goodfrei er saman med foreldra på norskundervisning.

Side 10

Skrinlegg bustader

Det blir ikkje bygt flyktningbustader i sentrum i Etne. Hundrevis av underskrifter og kjett frå bygdefolk har fått kommunestyret med ordførar Amund Enge i spissen til å snu med halen mellom beina. Dermed ingenting av dei 18 leilegheitene på meieritomta i sentrum som har fått merkelappen flyktningbustader.

Side 8

Ingen kutt

Det blir ingenting av nedskjeringane i sosialavdelinga i Vindafjord i denne omgang.

Side 14

SKÅNEVIK
Bjerdholet
HAR OPNA

Fredag og lørdag
frå kl. 21.00:

Musikk
m/Dagfinn
Iversen

Velkommen!

Kan få 40 arbeidsplassar

Eit samrøystes kommunestyre gav Oddvar Haugland fullmakt til å skrive under ein opsjonsavtale med AF Decom AS om leige av industriområdet på Raunes.

ARKIVFOTO

Mellom 30 og 40 arbeidsplassar innan opphogging av gamle oljeinstallasjonar. For Vindafjord kommune er det igjen realisme i håpet om ny aktivitet på Raunes. Tysdag sa kommunestyret ja til ein opsjonsavtale med AF Decom AS, som vil leige den eksisterande kaien, samt bygge ein ny kai på Raunes. Avtalen strekk seg til

1. mars neste år og innan den tid vil det bli avklart om selskapet med hovudkontor i Oslo vil etablere seg på Raunes. Decom har tidlegare mellom anna stått for rivinga av Shell sitt oljeraffineri på Sola.

Side 7

butikk

Etne, tlf. 53 77 11 30
Mandag - fredag 8.30 - 16.30
Lørdag 09.00 - 13.00

FK TREOLJE
Spesialolje som inneholder
frelsjære, kinesisk treolje, tallolje
og amerikansk terpentin
3 liter kr. 119,-

- spesial
i draktbutikk
på alt
til hageut

UKENS TILBUD:

Surfina
4 stk. kr. 100,-

ETNE HAGESENTER

Etne, tlf. 53 75 67 00/959 38 059
Mandag - fredag 9 - 19
Lørdag 9 - 15
Søndag 12 - 17
www.bogront.no

ETNE CUP 20. - 22. JUNI

Under EtneCup finn du alltid gode tilbud i butikkane. Sjå side 12 - 13.

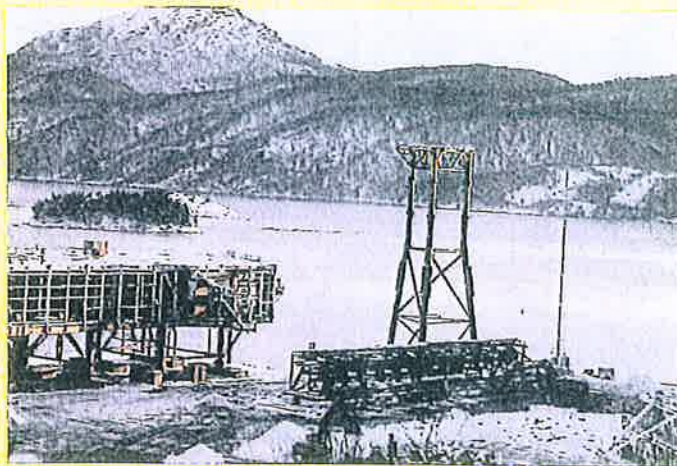
AT-NONSE

AF Decom Offshore

Informasjonsbrev nr 1 - veke 4 2010

Nyhende til naboar frå AF Miljøbase Vats

Informasjonsmøte i Vindafjordhallen 18. februar

Torsdag 18. februar kl 19.00 vil AF Miljøbase Vats og Grendautvalet i Vats invitera til felles informasjonsmøte i Vindafjordhallen. I møtet vil NIVA (Norsk Institutt for vannforskning) leggja fram årsrapport for AF Miljøbase Vats sitt miljøovervakingsprogram. NIVA legg også fram rapport etter prøvetakinga av Vatsvassdraget. Grendautvalet og AF Miljøbase Vats ønskjer alle interesserte velkomen.

Lågradioaktivt avfall

Laurdag 23. januar hadde Haugesunds Avis ein artikkel vedkomande lågradioaktivt avfall ved AF Miljøbase Vats. Artikkelen

omhandla ein søknad om løyve til auka mottak, handsaming og lagring av lågradioaktivt avfall som AF Decom Offshore hadde inne hjå Statens Strålevern. Etter at denne søknaden vart sendt har det blitt klart at AF Miljøbase Vats ikkje lenger treng eit løyve med den omsøkte mengda på 1000 tonn. Hovudgrunnen er at det no er tilstrekkeleg mottakskapasitet ved deponi med løyve til å ta imot lågradioaktivt avfall. AF Decom Offshore har difor trekt søknaden Haugesund Avis omtala.

Informasjonsbrosjyre

Avisoppslag om radioaktivitet kan verka skremmande. Dei færreste av oss veit kva det inneber at eit materiale er radioaktivt. For at de som bur i nærleiken av AF Miljøbase Vats skal ha høve til å selja dykk betre inn i kva

lågradioaktivt materiale frå Nordsjøen er, og korleis det verkar på omgjevnadane legg me denne gong temaheftet til Oljeindustriens Landsforening med som vedlegg til brevet vårt. Me gjer dykk i denne samanheng merksame på at nedre grense for kva som vert rekna for deponipliktig lågradioaktivt materiale vert flytta frå 10 Bq/g til 5 Bq/g med verknad frå 1. juli 2010. Ved AF Miljøbase Vats har me allereie byrja å handsama dette avfallet i samsvar med den nye grensa. Alt lågradioaktivt avfall vert sendt til godkjende mottak. Det vert også informasjon om lågradioaktivt avfall under informasjonsmøtet i Vindafjordhallen 18. februar. Har du spørsmål om emnet kan du også ta direkte kontakt med Evy Lærdal ved AF Miljøbase Vats, tlf 93 07 08 66.

AF Decom Offshore

Informasjonsbrev nr 2 - veke 17/ 2010

Nyhende til naboar frå AF Miljøbase Vats

Informasjonsmøte i Vindafjordhallen torsdag 4. mai kl. 19.00

AF Miljøbase Vats vil informera om kva som skal skje ved miljøbasen i sommar. Snart startar ny mottakssesong for offshoreinstallasjonar frå Nordsjøen. Me ønskjer difor at alle som er interesserte i miljøbasen og det som skal skje her i sommar tek turen til Vindafjordhallen for oppdatert informasjon. Det vert også høve til å stilla spørsmål til leiinga ved miljøbasen under møtet.

Informasjonsmøte på Lindanger bedehus onsdag 5. mai kl. 19.00

AF Miljøbase Vats held eige informasjonsmøte for innbyggjarane ved Yrkjesfjorden og andre interesserte i Tysvær onsdag 5. mai. Innhaldet i dette møtet blir hovudsakleg som omtala under møtet i Vindafjordhallen. I tillegg vil det bli ein kort presentasjon av hovudkonklusjonane frå miljøovervakingsprogrammet til NIVA (Norsk institutt for vannforskning) for AF Miljøbase Vats og sjøområda utanfor.

Lyst til å stilla oss spørsmål om miljøbasen og kva me arbeider med her?

Men kanskje du ikkje har lyst til å gjera dette i eit ope møte med ei stor forsamling?

Då må du gjerne ringa oss eller ta ein tur innom til oss. Du kan ta direkte kontakt med Evy Lærdal ved AF Miljøbase Vats, tlf 93 07 08 66.

AF Decom Offshore

Informasjonsbrev nr 1 - veke 6/ 2011

Nyhende til naboar frå AF Miljøbase Vats

Informasjonsmøte i Vindafjordhallen 16. februar

Onsdag 16. februar kl 19.00 inviterer AF Miljøbase Vats og Vindafjord kommune til informasjonsmøte i Vindafjordhallen. Me vil ha følgjande på agendaen:

- Vindafjord kommune informerer om nyleg vedteken kommuneplan og økonomiplan
- AF Decom Offshore presenterar framlegg til planprogram for detaljreguleringsplan for sjøområde i Vats og Yrkefjorden
- NIVA (Norsk institutt for vannforskning) legg fram

årsrapport for
miljøovervaking rundt AF
Miljøbase Vats 2010

Det vert også kaffi og litt å bita i.

AF Miljøbase Vats og Vindafjord kommune ønskjer alle interesserte velkomen.

Oppdrettsmerdar for fisk til miljøbasen

I første del av februar tok miljøbasen for første gong i mot ein oppdrettsmerd for fisk til gjenvinning. Merden har vore ute av drift i fleire år, og det var hovudsakleg stålet igjen av den som kom inn til Raunes. Det føreligg også avtale om gjenvinning av ein annan merd.

Bra arbeidsvinter ved miljøbasen

Ved Miljøbasen gleder me oss over at det har vore eit fint arbeidsvær denne vinteren. Rett nok ikkje så fint som på bilete over. Det vart teke i oktober, og minner oss om kor flott det kan vera i Vatsfjorden og områda rundt.

Interessert i meir informasjon om miljøbasen?

Då må du gjerne ringa oss eller ta ein tur innom til oss. Du kan ta direkte kontakt med vår samfunnskontakt Evy Lærdal ved AF Miljøbase Vats tlf 93 07 08 66.

AF Decom Offshore

Informasjonsbrev nr 6 - veke 40/ 2010

Nyhende til naboar frå AF Miljøbase Vats

Ny plassjef ved AF Miljøbase Vats

Eivind Skeie overtok som plassjef ved miljøbasen 1. oktober. Eivind har jobba for AF i fem år, dei siste to åra i Vats. Han er utdanna sivilingeniør frå NTNU og busett i Haugesund. Han synest det er ei svært spanande oppgåve han no tek fatt på.

Vellukka mottakssesong

Ved AF Miljøbase Vats er me svært nøgde med mottakssesongen 2010. Me har hatt sju skipsanløp, og talt i mot nesten dobbelt så stor tonnasje som i 2009. Dermed har me lagt bak oss den travlaste mottakssesongen, både når det gjeld skipsanløp og mottekne installasjonar i Ekofisk-prosjektet.

Ugrunna påstandar om forureining av sjø

AF Miljøbase Vats har den siste tida fått retta fleire ugrunna påstandar om forureining av fjorden mot seg. Dette er både uheldig for oss på miljøbasen, og uheldig for våre naboar som kanskje kan bli utrygge på korleis verksemda vert driven. Naturlege fenomen som sjøskum og algeoppblomstring har ikkje noko med miljøbasen å gjera. Den siste påstanden no, gjeld utslepp av glykol som nokon meiner har vore i leggene på plattformunderstella. Ved AF Miljøbase Vats har me aldri motteke plattformunderstell med glykol i leggene. Me har også fått bekrefte at det ikkje er registrert glykol i plattformunderstella før dei vart sende til miljøbasen for riving og gjenvinning.

Kontroll med støvspreiing

I sine undersøkingar i samband med miljøovervakingsprogrammet, analyserer NIVA mellom anna etasjemose. Dette vert gjort for å avsløre eventuell spreining av støv i lufta på eit tidlegast mogeleg stadium. Moseprøvene frå vekståret 2009 indikerar større spreining enn prøvene frå 2008. Førebels resultat frå 2010 viser at støvspreiinga er nede på 2008-nivå igjen. Jordprøvar som også er tatt, viser god og mykje god jordkvalitet. Ved miljøbasen har me sett i verk fleire tiltak for å redusera støvspreiinga.

Ta gjerne kontakt med Evy Lærdal på tlf 93 07 08 66 dersom du har nærmare spørsmål.

AF DECOM AS MILJØBISTAND
Postboks 137
3211 SANDEFJORD

Forelegg

POLITIMESTEREN I HAUGALAND OG SUNNHORDLAND

sikter herved **AF DECOM AS MILJØBISTAND, 981924444**
Postboks 137, 3211 SANDEFJORD

for overtredelse av

- I** **Forurensningsloven § 78 annet ledd første straffalternativ if § 7 første ledd, jf. strl §48a**
for å ha hatt, gjort eller satt i verk noe som kan medføre fare for forurensning, uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter § 11, når overtredelsen har voldt fare for stor skade eller ulempe eller det for øvrig foreligger skjerpende omstendigheter

jf. straffelovens §48 a

Når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes.

Grunnlag:

I perioden 01. juni 2007 til april 2008 på AF Decom sitt anlegg på Raunes i Vindafjord oppbevarte de kvikksølvforurensede titanrør på ikke tett dekke og uten tilstrekkelig tildekking. Dette førte til at da rørene ble utsatt for vær og vind, rustet rørene innvendig og kvikksølvholdige avleiringer rant ut av rørene og ned i grunnen. Selskapet hadde ikke tillatelse til denne forurensingen.

Det legges vekt på som skjerpende omstendigheter at lagringen var i strid med tillatelsen jf. post II, at forurensingen gjaldt kvikksølv som krever særlig aktsomhet i behandlingen og som er et prioritert stoff etter utslippstillatelsen, samt at de har tidligere hatt liknende forurensing på bakgrunn av samme problemstilling.

II Forurensningsloven § 78 annet ledd første straffalternativ jfr første ledd bokstav b jf § 11, jf. strl §48a

for å ha brutt bestemmelse gitt i konsesjon, og det er fare for stor skade eller ulempe eller det for øvrig foreligger skjerpende omstendigheter

jf. straffelovens §48 a

Når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes.

Grunnlag:

Til samme tid og sted som i post I, lagret AF Decom kvikksølvforurensede titanrør på et område hvor det ikke var tillatt lagring av slikt materiale, jf. vilkårene for tillatelse til virksomhet av 30.06.05 pkt. 3.1 om inndeling av arealer til lagring av kontaminert avfall, samt at lagringen skjedde på utett dekke uten tilknytning til renseinnretning jf. samme tillatelses pkt. 3.3.

Det vektlegges som skjerpende omstendigheter at lagringen førte til kvikksølvforurensing i grunnen jf. post I. *

Straffelovens §63 første ledd kommer til anvendelse.

For overtrødelsen legges De en bot til statskassen på kr. 750000.

Forelegget er skrevet etter ordre fra Statsadvokatene i Rogaland.

*** Endringen er foretatt etter ordre statsadvokaten 07.12.11.**

Boten som er fastsatt i forelegget, bygger på at det straffbare forholdet er erkjent og at saken kan avgjøres utenrettslig ved vedtakelse av forelegget. Ved utmålingen av boten er det følgelig lagt inn en rabatt på dette grunnlag.

De underrettes om at dersom forelegget ikke vedtas, slik at saken må fremmes for domstol, bortfaller avslaget. I retten vil det bli lagt ned påstand om at De idømmes en bot på **kr. 900000**, og det vil i tillegg bli krevd at De dømmes til å betale saksomkostninger til det offentlige.

Med fremmes for domstolen forstås oversendelse av saken til domstolen for behandling.

Vedtakelse av forelegget – frist og betaling:

De oppfordres til å ta standpunkt til forelegget og returnere et eksemplar i undertegnet stand innen 14 – fjorten - dager fra mottakelse. Betaling av boten anses ikke som vedtakelse.

Når forelegget er vedtatt og returnert politiet, videresendes det til Statens innkrevingssentral (SI), som sender ut faktura. Betaling kan også skje direkte til politidistriktet. Etter at De har mottatt faktura fra SI, kan De søke SI om å få betale forelegget/kravet i avdrag eller få utsatt betalingen. Mer informasjon om betaling, avdragsordning og betalingsutsettelse finner De på SIs nettsted: www.statens-innkrevningssentral.no, eller ved å lese informasjonen på baksiden av giro De får tilsendt fra SI.

Konsekvenser av at De vedtar forelegget:

Vedtakelsen av forelegget er frivillig og innebærer at straffesaken mot Dem avgjøres endelig og uten domstolsbehandling. Vedtakelsen har samme virkning som en endelig dom og kan vanligvis ikke påankes.

Vedtatt forelegg kan få betydning også utenfor straffesaken. Dette gjelder for eksempel adgang til å beholde eller få offentlige bevillinger og autorisasjoner, bl a bevertningsbevillinger. Hvis det er voldt skade, kan vedtatt forelegg få betydning ved et eventuelt erstatnings- eller forsikringsoppgjør.

Konsekvenser av at De ikke vedtar forelegget:

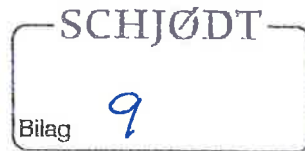
Dersom De ikke vedtar forelegget, oppfordres De til innen 14 - fjorten - dager å oppgi grunnen til dette. Dette kan skrives i rubrikken til slutt i forelegget, på baksiden av forelegget eller i eget brev. Vedtas ikke forelegget, vil saken normalt bli sendt retten for pådømmelse.

Haugaland og Sunnhordland politidistrikt, 28.11.2011

Hallvard Gardshol Bjørndal
politiadvokat

Forelegget vedtas	
Anm.nr.: 10186453 1929/08-32	AF DECOM AS MILJØBISTAND, 981924444
Sted og dato <i>Oslo 12/12-2011</i>	
Underskrift <i>Robert Hauge</i>	
Verges underskrift	

Forelegget vedtas IKKE	
Anm.nr.: 10186453 1929/08-32	AF DECOM AS MILJØBISTAND, 981924444
☐ Jeg er ikke skyldig. De oppfordres til å begrunne dette nærmere og oppgi eventuelle vitner De ønsker avhørt. Disse opplysningene kan gis på baksiden. Saken vil som regel bli sendt tingretten for hovedforhandling med vitneførsel. Normalt vil det bli nedlagt påstand om saksomkostninger.	
☐ Jeg godtar ikke botens størrelse. Saken vil som regel bli sendt tingretten for forenklet rettergang (tilståelsesdom).	
Forelegg hvor det er ilagt tap av førerett/sperrefrist for førerett, inndragningskrav eller erstatningskrav:	
☐ Jeg godtar ikke tap av førerett/sperrefrist.	
☐ Jeg godtar ikke inndragningskravet.	
☐ Jeg godtar ikke erstatningskravet.	
Sted og dato	
Underskrift	
Verges underskrift	

AF Decom

Fylkesmannen i Rogaland
Miljøvernnavdelingen
Att.: Einar Haualand
Postboks 59
4001 STAVANGER

Vår referanse
Bjørn Smits
Direkte tlf.: 22 89 11 39

Deres referanse
473

Dato
29.04.2008

Arkivkode
1200/12.5215

AF DECOM – MOTTAKSANLEGG FOR UTRANGERTE MARINE KONSTRUKSJONER
Kommentarer til henvendelse vedrørende lagring av kjølerør

Vi er gjort kjent med at Fylkesmannen har mottatt en henvendelse fra Vivi Anne Aa. Frøland den 26.03.2008 vedrørende lagringen av kjølerør på Vats Mottaksanlegg.

Innledningsvis vil vi gjerne presisere at analyser utført i 2007, av kjølerørene som det siktes til, bekrefter at rørene ikke kan klassifiseres som farlig avfall, jf. kapittel 11 i avfallsforskriften.

Kjølerørene, som kommer fra ulike typer kjølere av olje, gass og vann består av titan (Grade 2), et verdifullt metall som kan resirkuleres. Kjølerne er demontert og metallet er ferdig bearbeidet for salg. Prisen på titan i det internasjonale markedet har vært lav det siste året og lagringen skjer i påvente av at prisen skal stige.

Det uttrykkes bekymring for at lagringen kan ha medført forurensning. På denne bakgrunn har vi engasjert et uavhengig rådgivende ingeniørfirma til å gjøre undersøkelser for å avklare hvorvidt lagringen av kjølerørene kan ha medført forurensning av omgivelsene. Når resultatet av disse undersøkelsene er klare, vil vi komme nærmere tilbake til dette.

Vi ønsker samtidig å presisere at øvrige kjølerør vi har håndtert på mottaksanlegget (hovedsakelig stål) enten har vært rene slik at de har blitt omsatt som skrapmetall eller så forurensset at de har blitt klassifisert som farlig avfall og levert til godkjent deponi hos NOAH på Langøya.

Med vennlig hilsen
AF Skandinavia AS

Bjørn Smits
Leder ytre miljø - AF Decom Offshore

AF Decom

COWI AS
Strandgaten 32
4400 Flekkefjord

Vurdering av midlertidig lagringsplass for titanrør ved Vats Mottaksanlegg

Telefon 02694
www.cowi.no

Fagrapport

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
2	Beskrivelse av situasjonen	3
2.1	Prøvetakingsstrategi	6
3	Resultat av analyse av jordprøver fra lagerområdet	7
4	Bakgrunnsverdier for Hg	8
5	Kompleksbinding	9
5.1	Grunnleggende geokjemiske forhold	9
5.2	Resultat	9
6	Utfelling	10
6.1	Grunnleggende geokjemiske forhold	10
6.2	Resultater	11
7	Adsorpsjon	11
7.1	Grunnleggende geokjemiske forhold	11
7.2	Resultat	11
8	Mobilitet av kvikksølv	12
8.1	Grunnleggende geokjemiske forhold	12
8.2	Resultater	12
9	Konklusjoner	12
10	Referanser	13
11	Vedlegg 1: Analyseresultater	14

1 Innledning

På oppdrag av AF Decom har COWI undersøkt mulig grunnforurensning i forbindelse med lagring av kjølerør av titan på baksiden av verkstedshallen ved Vats Mottaksanlegg. Bakgrunn for denne undersøkelsen er at det har vært påvist små mengder kvikksølv i rørene og det har derfor vært behov for å kartlegge eventuelle miljøkonsekvenser som følge av lagringen.

På grunnlag av billedokumentasjon og analyser foretatt av AF Decom og COWI er det foretatt en vurdering av grunnforurensning og potensial for spredning. Beskrivelse av de grunnleggende geokjemiske forholdene er hentet fra lærebøker og vist til i referanse /1/, /2/ og /5/. I faktaboksen nedenfor er det tatt

Dokument nr. 1
Revisjonsnr. 1
Utgivelsesdato september 2008

Utarbeidet Arve Misund
Kontrollert Oddmund Soldal

med faktainformasjon om kvikksølv slik det er presentert hos Fylkesmannen.

Faktaboks

(Informasjonen er hentet fra Fylkesmannens informasjonsside om kvikksølv)

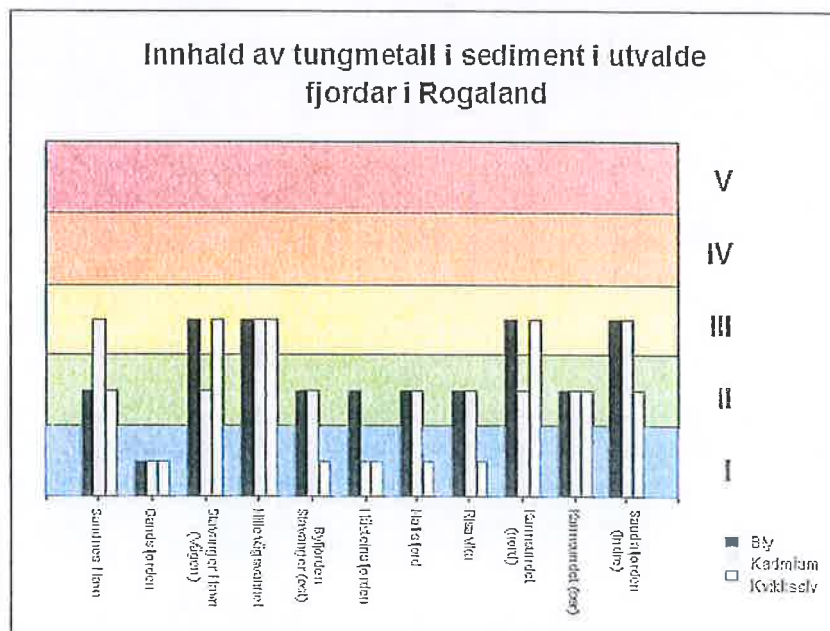
Kvikksølv (Hg)

Kvikksølv er giftig og kan gi skader på nyrene, nervesystemet og foster. Kvikksølv bioakkumulerast i organismer og hopar seg opp i næringskjeda. Det er høge nivå av kvikksølv i fleire norske fjordar som følgje av lokale industriutslepp. Høge konsentrasjonar av kvikksølv i miljøet er påvist mange stader utan at det er funnet ei klar årsak til belastninga. I område der belastninga skuldast tidligare industriutslepp, er konsentrasjonane i miljøet lågare.

Kvikksølv nyttast framleis i amalgamfyllingar. Enkelte typar måleinstrument og brytarar inneheld kvikksølv. Blodtrykksmålalar på legekontor er eit eksempel på dette.

Dei største kjeldene til utslepp dei seinare åra er landbasert industri og olje- og gassverksemda, som til saman stod for ca. 45 prosent av de nasjonale utsteppa. Andre viktige utslippskjelder er tannfyllingsmaterialar (amalgam), fyringsolje og utslepp frå vei og båttrafikk.

Kvikksølv inngår i mange uorganiske og organiske kjemiske sambindingar, der dei organiske er særlig giftige. Kvikksølv er svært giftig for mange vasslevande organismer og for pattedyr. Kvikksølv har også kroniske giftverknader, sjølv i svært små konsentrasjonar. Kvikksølv kan gi nyreskadar og skader på sentralnervesystemet. Kvikksølv bioakkumulerast i fisk og pattedyr.

Figur 1: Innhold av tungmetall i sedimenter i noen fjorder i Rogaland

Ved Vats Mottaksanlegg ligger de målte kvikksølvverdiene i sjøsediment klasse I og II.

2 Beskrivelse av situasjonen

Bedriften opplyser at kjølerørene, som kommer fra ulike typer kjølere av olje, gass og vann består av titan (Grade 2), et verdifullt metall som kan resirkuleres. Kjølerne er demontert og metallet er ferdig bearbeidet for salg. Prisen på titan i det internasjonale markedet har vært lav det siste året og bedriften har derfor lagret rørene i påvente av at prisen skal stige. Før rørene ble lagt til lagring ble det utført analyse av kjølerørene /6/. Analysene viser at rørene ikke kan klassifiseres som farlig avfall, jf. kapittel 11 i avfallsforskriften. Det er analysert titanrør fra 10 forskjellige kjølere, men kun i en er det funnet kvikksølv over deteksjonsgrense. Her er det påvist et totalinnhold av kvikksølv på 104 mg/kg, mens grensen for klassifisering som farlig avfall er 1000 mg/kg.

Titanrørene ble mellomlagret i et område bak verkstedshallen. Det meste av rørene var lagret på tett asfaltdekke, men noen av rørene lå opp i skråningen bak bygget slik det er vist i bilde 1 og 2. Rørene ble senere på våren flyttet til lagerplass under tak slik det fremgår av bilde 5 og 6.

Som det fremgår av bildene var rørene bare delvis tildekt. Dette gav muligheter for at kvikksølvholdige partikler fra rørene kunne komme på bakken. Som det fremgår av bilde 3 er det asfaltert helt ut til steinmuren mot jordskråningen. Det er derfor bare område inntil steinmuren og den delen av jordskråningen hvor rørene lå som eventuelt har blitt forurenset.

Bilde 1: Oversikt over det midlertidige lagerområdet

Bilde 2: Prøvetakingspunkter ved midlertidig lagerplass for titanrør

Bilde 3: Sandfangkum N ved område som var brukt til midlertidig lagerplass for titanrør

Bilde 4: Prøvetaking av referanseprøver ved midlertidig lagerplass for titanrør

Bilde 5: Nåværende lagerplass for titanrør (på tett dekke under tak).

Bilde 6: Nærbilde av titanrørene. Diameter på ca. 3 cm.

Bilde 7: Område for prøvetaking i juli. Gravegropen vist i høyre bilde

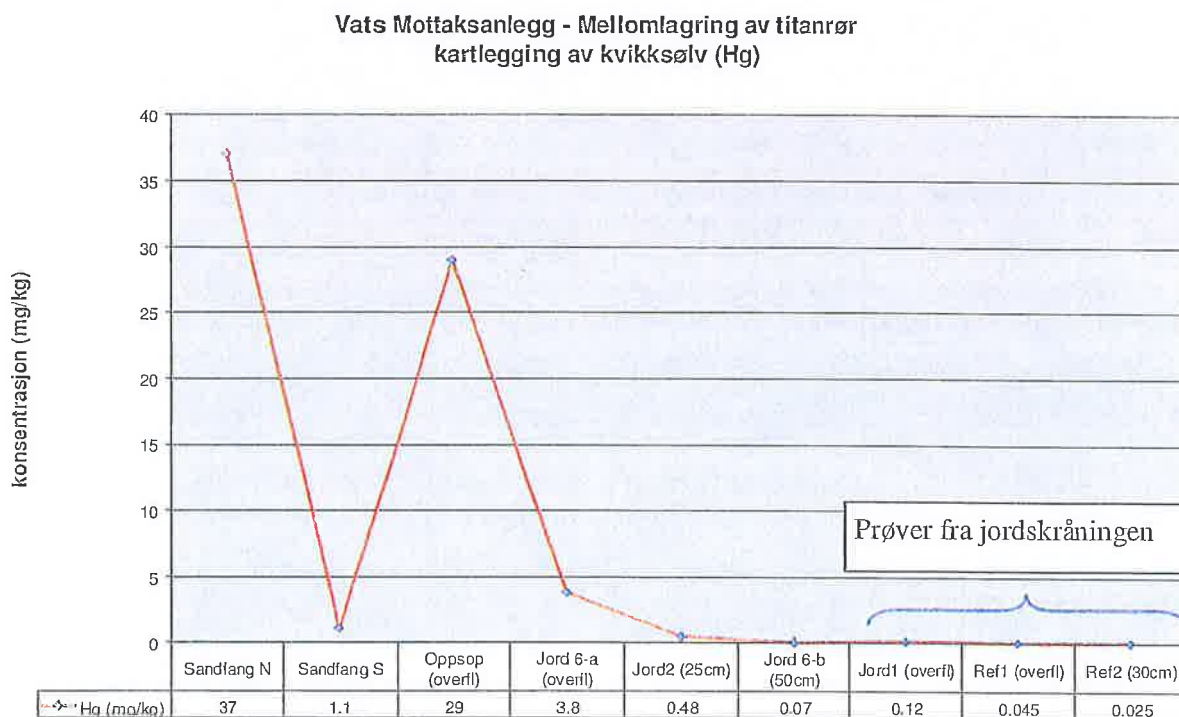
2.1 Prøvetakingsstrategi

Eventuell påvirkning av jorda på grunn av mellomlagringen er kartlagt i flere omganger.

- 30. april ble det tatt prøver av oppsop ved rørene og i sandfangkum i sørlig og nordlig retning. Prøvene ble tatt for å kartlegge om det var et mulig problem med kvikksølv.
- 20. mai ble det tatt jordprøver i to forskjellige områder, en i overflaten ved asfaltkanten og en i jordskråningen på 25 cm dyp. Prøvene ble tatt fordi det ble funnet kvikksølv i oppsopet fra lagerområdet.
- 3. juni ble det tatt referanseprøver øverst i jordskråningen (bilde 4). Dette ble gjort for å finne naturlig bakgrunnsnivå i området.
- 2. juli ble det tatt ut to jordprøver fra henholdsvis overflaten og 0,5 m dyp. Prøvene ble tatt inntil steinmuren ved enden av rørene. Prøvepunktet er vist i bilde 7. Analyseprogrammet omfattet XRD-analyse for å finne ut om det var tilstede mineraler med god evne til å adsorbere kvikksølv. Andre viktige parametere som er undersøkt mht. mobilitet er pH, TOC og kornfordeling. Disse undersøkelsene er utført ved Norges geologiske undersøkelse. Mengde kvikksølv i jorden er bestemt med samme analysemetoder som i tidligere prøveserier utført ved Analycen.

3 Resultat av analyse av jordprøver fra lagerområdet

Innholdet av kvikksølv funnet i sandfangskummer, oppsop og jord er presentert i figur 2. Fysiske egenskaper med prøvene er presentert i tabell 1 og XRD-analyser for identifisering av mineraler er presentert i tabell 2.

Figur 2: Påviste verdier av kvikksølv i oppsop, jord og i sand fra sandfangskum

Tabell1: Fysiske egenskaper ved jordprøver fra mellomlagringsområde for titanrør

	Prøvedyp	pH	TOC	Kornfordeling			
				% leire	% silt	% sand	% grus
				<2µm	2 - 63µm	63 - 2000µm	>2000µm
R6-a	0 - 10 cm	6.32	0.45	0.7	9.4	44.4	45.5
R6-b	40 - 50 cm	8.13	0.15	1	10.8	28.9	59.3

Tabell2: Resultat av XRD-analyse for identifisering av mineraler.

	Hele prøven (bulk)		Finfraksjon	
	Hovedmineral	Andre mulige mineraler	Sannsynlige mineraler	Andre mulige mineraler
R6-a	kvarts	karbonat	kvarts	pyritt
	plagioklas	sulfid	plagioklas	kalsitt
	glimmer	kloritt	glimmer	
	amfibol	feltspat	kloritt	
	serpentin			
R6-b	kvarts	feltspat	kvarts	pyritt
	plagioklas	kloritt	plagioklas	kalsitt
	glimmer		glimmer	
	amfibol		kloritt	
	serpentin			

Som det fremgår av figuren er det funnet forhøyede verdier for kvikksølv i den nordlige sandfangskummen og i oppsopet fra det asfalterte lagringsområdet. Dette kan tyde på at det tette dekket ved det midlertidige lagringsområdet har helning mot nord. Den nordlige kummen ligger også nærmere lagringsplassen enn den sørlige. Det var også fra nord rørene ble transportert til det midlertidige lagringsområdet.

I de to prøvene er det funnet forskjellige fysiske egenskaper. I overflateprøven er det relativt lav pH, mens prøven fra 50 cm dyp er klart basisk. Innholdet av TOC (totalt organisk innhold) er høyest i overflateprøven. Innhold av leire og silt er relativt likt i de to prøvene, mens det er noe høyere innhold av sand i overflateprøven. Mineralsammensetningen er relativt lik i de to prøvene. Det er noe mer karbonater og sulfider i overflateprøven. Dette kan ha betydning for binding av kvikksølv.

4 Bakgrunnsverdier for Hg

Gjennomsnittlige bakgrunnsverdier i organisk rik jord i Norge er:

- A-horisont: 0,188 mg/kg /2/
- Regnvannsmyr (0-5cm): 0,119 mg/kg /2/
- Regnvannsmyr (50cm): 0,031 mg/kg /2/
- Mose 0,060 mg/kg /4/
- Grunnvann i Norge 0,034 µg/l /4/

I Nederland er bakgrunnsverdien i jord satt til 0,3 mg/kg. Tiltaksverdien er satt til 10 mg/kg. Nederland er det landet som har definert begrepet "tiltaksverdier" /3/.

5 Kompleksbinding

Innskuddsmetallene (bl.a. kvikksølv) har en utpreget evne til å danne komplekse forbindelser eller ioner. Et kompleks er etablert når et ion (eller atom ev. molekyl) koordinerer rundt seg en veldefinert nærmeste sfære av andre ioner eller molekyler. Ionet (atomet) i midten kalles sentralatom, og de nærmeste omkringliggende atomer kalles ligander.

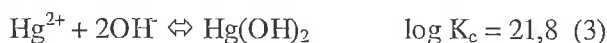
Kompleksring skjer altså ved at et metallion reagerer med et ligand (for eksempel klorid, sulfat og karbonat) og danner et kompleksert metall, ML (1).

5.1 Grunnleggende geokjemiske forhold

I mange tilfeller der metallet komplekserer med et uorganisk ligand vil ligandet være til stede i mye høyere konsentrasjoner enn metallet. Av (2) kan en se at forholdet mellom kompleksert metall [ML] og frie metallioner [M] er proporsjonal med stabilitetskonstanten K_c og ligandkonsentrasjonen [L], og dermed uavhengig av metallkonsentrasjonen.

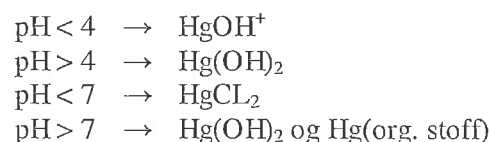
$$\frac{[ML]}{[M]} = K_c \cdot [L] \quad (2)$$

Hg^0 og Hg^{2+} er sterke kompleksbindere. Viktige forhold er:

- Redox
- pH
- Cl

Kompleksring er av stor betydning for Hg^{2+} fordeling i det terrestriske miljø. Kvikksølv opptrer neppe som fritt Hg^{2+} , men komplekserer med uorganiske ligander som Cl^- og OH^- slik det er vist i (3).

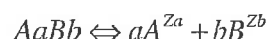
5.2 Resultat

Prøven fra topplaget har pH 6,3 som tilsier at kvikksølv opptrer som $Hg(OH)_2$ eller $HgCl_2$. På 50 cm dyp er pH 8,1 og kvikksølv finnes da mest sannsynlig på

formen $\text{Hg}(\text{OH})_2$. Som det fremgår av formel (3) er det en høy stabilitetskonstant for $\text{Hg}(\text{OH})_2$ noe som viser at Hg er sterkt kompleksbundet.

6 Utfelling

Utfelling- og oppløsningsreaksjoner fremstilles tradisjonelt som oppløsningsreaksjoner, der z uttrykker ioneladningen:

Massevirkningsuttrykket blir da (det faste stoffets aktivitet er satt til 1):

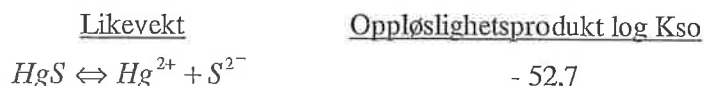
$$[A^{z_a}]^a [B^{z_b}]^b = K_{so}$$

Likevektskonstanten kalles løselighetsproduktet og betegnes K_{so} for å vise at den er relatert til oppløseligheten av stoffet (so = solubility).

6.1 Grunnleggende geokjemiske forhold

Kvikksølv kan utfelles som Hg^{2+} primært i form av sulfider. Kvikksølv er meget reaktivt og kan utføre reaksjoner selv som utfelt mineral. HgS dannet under reduserende forhold kan endres til HgSO_4 under oksiderende forhold og videre kan det skje metylering.

Oppløslighetsproduktet for HgS er:

Oppløslighetsproduktet for HgS er meget lavt, slik at i miljøer med sulfider, vil selv svære lave konsentrasjoner av sulfider føre ut utfelling av HgS , og Hg^{2+} konsentrasjonen vil trolig ikke være målbar.

Ved sterkt reduserende forhold finnes følgende forbindelser i løsning:

- H_2S
- HS^-
- Hg^0

Økende redokspotensiale $\rightarrow$ utfelling av HgS

I jord er Hg^{2+} mest vanlig. Bare en liten del er i løsning. Mesteparten er:

- Bundet i krystallstruktur
- Adsorbert på overflater (organisk eller uorganisk)

Noe Hg^{2+} kan bli redusert til Hg^0 og fordampe, men dette skjer trolig først ved relativt høye konsentrasjoner av Hg i jord.

På grunn av sterke bindinger av Hg i jord er utlekking i de fleste tilfeller lite viktig. Utlekking kan utgjøre ca. 1 % av stoffmengden Hg. Kvikksølv i vannfa-

sen opptrer da gjerne som Hg humus kompleks, og vil følge tørkesprekker eller andre kanaldannelser i jorda.

Beregninger ved bruk av geokjemiske modeller (MINTEQ-beregninger) viser at i jordvæske og sigevannsforsurenset grunnvann opptrer kvikksølv primært som kloridkomplekser, men i jordvæske er hydroksykomplekser også av vesentlig betydning. I sigevann fra slagg, som typisk har høy relativt pH finnes kvikksølv utelukkende som hydroksy- og klorhydroksykomplekser.

6.2 Resultater

Titanrørene ble mellomlagret i et område med rikelig tilgang på oksygen. Det lave løslighetsproduktet for HgS viser at kvikksølv felles lett ut under oksiderende forhold er tilsvarende svært lite løselig. XRD-analysen har vist at sulfider er tilstede i overflatejorden (tabell 2).

7 Adsorpsjon

Adsorpsjon av tungmetaller er en prosess som binder tungmetaller til jordens partikler, og fører til redusert konsentrasjon i oppløsning og/eller transporthastigheten i jord og grunnvann.

7.1 Grunnleggende geokjemiske forhold

Kvikksølv i form av Hg^{2+} adsorberes kraftig til jord og andre overflater. Adsorpsjonsprosesser er viktig. Disse er avhengig av:

- Kjemisk form av Hg
- Kornfordeling
- Type og mengde av organisk/uorganisk jordkolloide (viktig)
- pH (viktig)
- redox-forhold

Under nøytrale forhold holdes uorganisk Hg tilbake i jorden etter følgende rekkefølge:

$\text{pH} < 4 \rightarrow$ adsorpsjonen avtar
 $\text{pH} < 5,5 \rightarrow \text{HgCl}_2 \rightarrow$ adsorpsjon til organisk materiale
 $\text{pH} > 5,5 \rightarrow \text{HgCl}_2 \rightarrow$ adsorpsjon til Fe_2O_3 og leirmineraler viktig
 $\text{pH} \approx 7,0 \rightarrow \text{HgOHCl} \rightarrow$ Størst adsorpsjon
 $\text{pH} > 7,0 \rightarrow$ adsorpsjon avtar

Organisk rik jord har generelt et høyere nivå av Hg enn i mer mineralrik jord.

7.2 Resultat

XRD-analyser viser at glimmermineraler f.eks. illitt er tilstede i massene. Det er lite trolig at det er Kaolinit i massene. Mest sannsynlig vil kvikksølvet være adsorbent til illitt. Det er lite organisk materiale i massene. Studier viser at i jord

som er naturlig anriket på kvikksølv vil kvikksølv kunne vaskes ut/fordampe fra det øverste laget (20 cm) sammenlignet med lavere nivå i jordprofilen. Dette er særlig tilfelle i jord med lavt organisk innhold og $\text{pH} > 6$.

8 Mobilitet av kvikksølv

8.1 Grunnleggende geokjemiske forhold

I grunnvannssonen vil mobiliteten trolig være styrt av adsorpsjonsprosesser. Tilstedeværelsen av selv små mengder sulfid vil kunne kontrollere løseligheten av kvikksølv gjennom utfelling.

Mobiliteten av kvikksølv i jord vil i nesten alle tilfeller være styrt av adsorpsjon og kompleksing. Under typiske pH-forhold og konsentrasjonsnivåer av klorid vil oppløst Hg^{2+} foreligge som kompleksert.

I anaerobe sulfidholdige miljø som ved sigevann vil den oppløste andelen av kvikksølv være lav på grunn av utfelling av sulfider.

I tillegg til dette kan fordamping av kvikksølv som Hg^0 og metylert kvikksølv ha vesentlig betydning.

8.2 Resultater

Kjemiske analyser av jordmassene ved lagerplassen viser at innholdet av kvikksølv reduseres fra:

- 3,8 mg/kg i overflaten til
- 0,48 mg/kg på 25 cm dyp til
- 0,07 mg/kg på 50 cm dyp.

Det påviste kvikksølvet er trolig felt ut som HgS eller adsorbert til illitt. XRD-analyser har vist at både sulfid og glimmerminerale (for eksempel illitt) er tilstede i jordmassene.

9 Konklusjoner

Bak verkstedshallen ved Vats Mottaksanlegg ble det vinteren 2008 mellomlagret titanrør. Det viste seg at det var rester av kvikksølv igjen i rørene. Rørene var bare delvis tildekt og dette gav muligheter for at kvikksølvholdige partikler fra rørene kunne komme på bakken. Rørene er nå flyttet til lagerplass under tak. Det er tatt prøver av området hvor rørene ble lagret. Dette innbefatter prøvetaking av oppsop, sand fra sandfangskumner, jordprøver fra forskjellige dyp og referanseprøver for å finne naturlig innhold av kvikksølv i jordmassene.

- Det er funnet forhøyede konsentrasjoner av kvikksølv i oppsop og sandfangskum nord for lagerområdet. Oppsopet er fjernet. I sandfangskummen er det lite sand pga. begrenset dreneringsområde til kummen. Den forhøyede konsentrasjonen i kummen kan skyldes lite sand og kort avstand mellom mellomlagringsplass og sandfangskum.

- I sanden ved siden av asfaltkanten er det påvist kvikksølv over gjeldende normverdi for norsk jord (1 mg/kg). Konsentrasjonen avtar imidlertid med dypet og er ned mot bakgrunnsnivå på 50 cm dyp.
- Prøve av jord i skråningen ved mellomlageret viser kvikksølvverdier under gjeldende normverdi.
- Geokjemiske studier av løsmassene tyder på at det påviste kvikksølvet er felt ut som HgS eller adsorbert til illitt. Kvikksølv er generelt sett svært lite mobilt og forholdene ved mellomlagringsplassen representerer en svært liten miljørisiko.
- For å redusere risikoen ytterligere anbefaler COWI at de øverste 25 cm av sand og grusmassene som ligger mellom asfaltkanten og steinmuren fjernes og erstattes med rene masser. Den begrensede mengden med sand i sandfangskum nord og sør fjernes og disponeres på forsvarlig måte.

10 Referanser

- /1/ Kjeldsen, P. og Christiansen, T.H. 1996: Kjemiske stoffers oppførsel i jord og grunnvann. Prosjekt om jord og grunnvand fra miljøstyrelsen. Nr. 20 1996. Bind 1 og 2.
- /2/ Steinnes, E. 1990: Mercury (in Heavy metals in soil, ED: B. J. Alloway). Blackie and Son Ltd. Glasgow. s222–235.
- /3/ VROM 1994: The new Dutchlist. Intervention values and target values - soil quality standards issued. The Ministry of Housing, Spatial Planning and Environment. Nederland.
- /4/ Reimann, C. m.fl. 1997: Environmental Geochemical atlas of the central Barents Region. NGU.
- /5/ Selte, K. 1982: Lærebok I uorganisk kjemi. Tanum-Norli, Oslo
- /6/ NorseDecom 2007: Grade and purity of scrape Titanium at Raunes Demolition Site (RDS). 6. februar 2007.

Flekkefjord 10. september 2008

For COWI AS

Oddmund Soldal
Hydrogeology

Arve Misund
Hydrogeolog

11 Vedlegg 1: Analyseresultater

Analyserapport

Moss

AF Decom AS
Jorunn Hafstad
Raunes
5578 Nedre Vats

①
AnalyCen

Rapport utført av
akkreditert laboratorium

Report issued by
Accredited Laboratory

Kundennummer	8183267-1276505	Prøvemottak	30.04.2008
Prøvetyp	Miljøprøve	Analysereport klar	09.05.2008
Oppdragsmerket	Prosjekt 1385, ansettnr. 1101		

Lab.nr.		NOV013972-08	NOV013973-08	NOV013974-08			
Merket		1. Oppsop	2. Sandfang,	3. Sandfang, kum			
Tatt ut		titanbundler	kum, SØR	NORD			
		30.04.2008	30.04.2008	30.04.2008			
Parameter	Enhet				Målev.	Ref/Metode	Lab
Tørrestoff	%	99.1	82.3	1.5	±15%	NS 4764-1	O
Arsen, As	mg/kg TS	7.2	3.6	6.5	±20%	NS-EN ISO 11885	O
Bly, Pb	mg/kg TS	31	34	39	±20%	NS-EN ISO 11885	O
Kadmium, Cd	mg/kg TS	0.10	0.12	<3.2	±20%	NS-EN ISO 11885	O
Kobber, Cu	mg/kg TS	170	26	100	±20%	NS-EN ISO 11885	O
Krom, Cr	mg/kg TS	41	24	32	±20%	NS-EN ISO 11885	O
Kvikksølv, Hg	mg/kg TS	29	1.1	37	±20%	NS 4768-1 m	O
Nikkel, Ni	mg/kg TS	43	20	26	±20%	NS-EN ISO 11885	O
Sink, Zn	mg/kg TS	1500	480	1200	±15%	NS-EN ISO 11885	O

Gretha Arnestad
Cand.Mag

Ved spørsmål, ta kontakt med support@analycen.no eller på telefon 69279803 / 69279822

1. prøveserie

Analyserapport

Moss

AF Decon AS
Jorunn Håstved
Pensås
6678 Nedre Vats

Report utført av
akkreditert laboratorium

Report issued by
Accredited Laboratory

Sida 1 (1)

Kundennummer	9132267-1227731	Prøvemottak	21.05.2008
Prøvetyp	Jordprøve	Analysereport klar	27.05.2008
Oppdragsmerket	Prosjekt 1385, Ansattnr: 1101		
Sted for prøvetaking	Prosjekt 1385		

Lab.nr.	NOV015970-03	NOV015971-08				
Merket	Jordprøve 1	Jordprøve 2				
Tatt ut	over leie	25cm dypt				
	23.05.2008	20.05.2008				
Parameter	Enhet		Måleu.	Ref/Metode	Lab	
Tenngjell	%	28,2	23,7	±15%	NS-4764-1	Q.3
Arsen, As	mg/kg TS	2,6	1,7	±20%	NS-EN ISO 11285	Q
Bly, Pb	mg/kg TS	19	9,7	±20%	NS-EN ISO 11285	Q
Kadmium, Cd	mg/kg TS	0,10	0,11	±20%	NS-EN ISO 11285	Q
Kobber, Cu	mg/kg TS	24	20	±20%	NS-EN ISO 11285	Q
Krom, Cr	mg/kg TS	9,1	7,3	±20%	NS-EN ISO 11285	Q
Kvikksølv, Hg	mg/kg TS	0,12	0,48	±20%	NS-4768-1 m	Q
Nikkel, Ni	mg/kg TS	9,2	6,3	±20%	NS-EN ISO 11285	Q
Sink, Zn	mg/kg TS	270	110	±15%	NS-EN ISO 11285	Q

Eva C. Svindal
Lab.ing.

Ved spørsmål, ta kontakt med support@analycon.no eller på telefon 89278503 / 65279322

2. prøveserie:
Se bilde 1. Prøvene ble tatt fordi en fant
Høy oppsop der titanrørne ble lagret.

3

Analyserapport

Moss

AF Decon AS
Jorunn Rishstad
Reinas
5578 Nedre Vats

Rapport utført av
akkreditert laboratorium

Report issued by
Accredited Laboratory

Kundenummer	6103237-1297672	Prøvemottak	05.06.2008
Prøvetyp	Jordprøve	Analysereport kler	12.06.2008
Oppdragsmarked	Prosjekt 1385, ansettelse 1101		
Sted for prøvetaking	Prosjekt 1385		

Side 1 (1)

Lab.nr.	NOV018649-03	NOV018650-03			
Merket	nr 2 Jordprøve	nr 3 Jordprøve,			
Tatt ut	skjuling overst	skjuling overst			
Parameter	Enhet	03.06.2008	05.06.2008	Måleu.	Ref/Metode
Temperatur		99.2	94.2	±15%	NS 4764:1
Arten As	mg/kg IS	5.2	6.0	±20%	NS-EN ISO 11555 O
Br, Pb	mg/kg IS	9.2	14	±20%	NS-EN ISO 11555 O
Kadmium, Cd	mg/kg IS	<0.11	<0.11	±20%	NS-EN ISO 11555 O
Kobber, Cu	mg/kg IS	17	16	±20%	NS-EN ISO 11555 O
Krom, Cr	mg/kg IS	11	11	±20%	NS-EN ISO 11555 O
Kviksølv, Hg	mg/kg IS	0.015	0.025	±20%	NS 4768:1 m O
Nikkel, Ni	mg/kg IS	1.4	1.3	±20%	NS-EN ISO 11555 O
Sink, Zn	mg/kg IS	18	16	±15%	NS-EN ISO 11555 O

Grathe Arnesen
Cand.Mag.

Ved spørsmål, ta kontakt med support@afdecon.no eller på telefon 59793413 / 59793521.

3 prøveserier:

Dette er referanseprøve, tatt fra område
der det ikke har vært lagret metall. Se bilde nr.2

Endelig er det alvor

Etter 21 år med planer, tas første spadestikket før jul. T-forbindelsen er endelig underveis.

Tekst: SIGMUND HANSEN

TYSVÆR: Denne uka skjer det mye som får betydning for framdriften av det omstridte vei- og tunnelsystemet mellom Karmøy, Haugesund og Tysvær.

Seksjonssjef i samferdselsavdelingen i Rogaland fylkeskommune, Gunnar Eiterjord, legger fram forslag til fordeling av hvem som skal dekke hva av en prisstigning på 150 millioner.

– Karmøy må sannsynligvis garantere for nye ti millioner, men denne gangen håper vi å få hele Haugalandet med oss, suler ordfører Kjell Arvid Svendsen.

Så skal fylkeskommunen ta sin del og staten sannsynligvis rundt hundre millioner kroner. Etter opplegget.

Tror det går

– Jeg tror vi får T-forbindelsen i boks nå i vår. Vi har en dialog med samferdselsministeren,

«Nærmer oss første spadestikket»

Gunnar Eiterjord, seksjonsleder, Rogaland fylkeskommune

sier medlem i transport- og kommunikasjonskomiteen i Stortinget, Hallgeir Langeland (SV).

– Det er tredje året på rad, i 2006, i 2007 og nå i 2008, at vi fullfinansierer T-forbindelsen. Egentlig er det utrolig, men nå skal vi lykkes, slår karmøyordfører Svendsen fast.

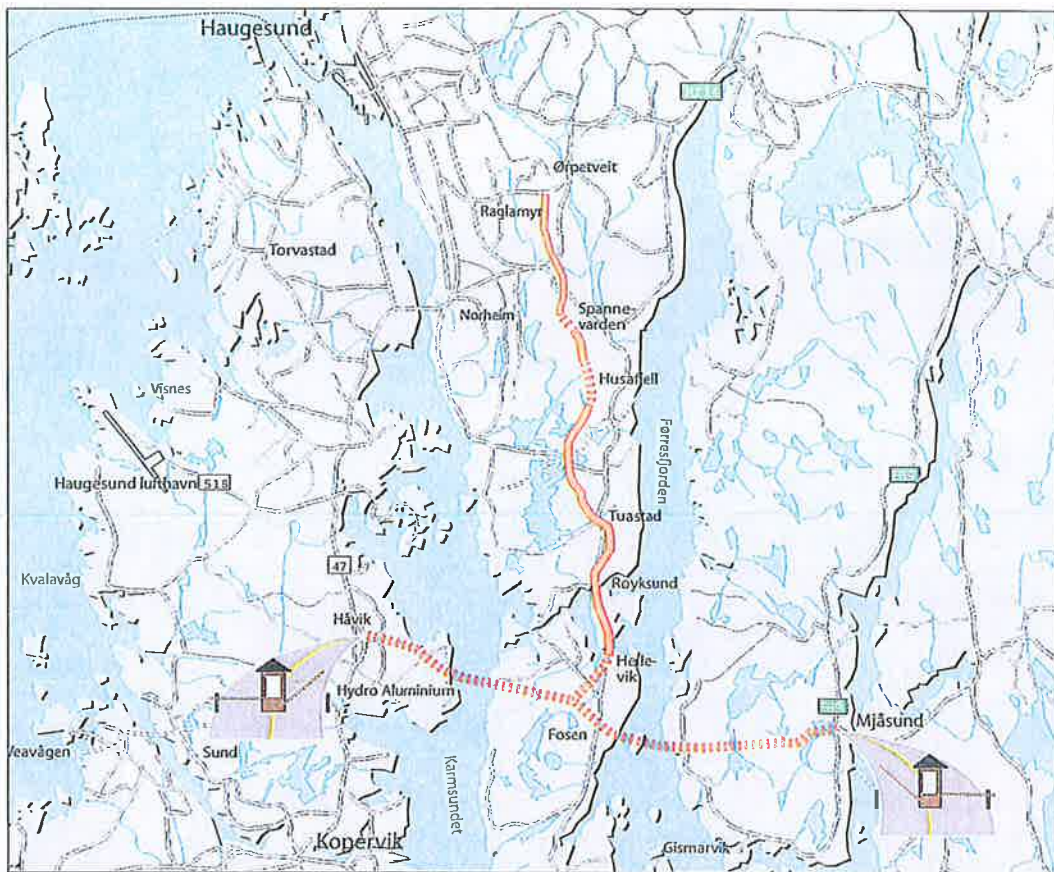
– Hva er grunnen til de nye kostnadsøkningene?

– Prisstigning fordi vi venter og venter og strengere krav til tunnelsikkerhet.

Vegvesenet klar

Prosjektleder Rune Sandven i Statens vegvesen sender den oppdaterte geologiske rapporten om T-forbindelsen til en ekspertgruppe i morgen.

Han venter seg ikke overraskelser, ettersom traséen er vel kjent etter alle disse årene. Om tre uker vil geologien sannsynligvis være OK-stemplet.

BYGGESTART: Når arbeidet med T-forbindelsen starter, sannsynligvis i desember i år, begynner gravingen både på Håvik, ved Hellevik på Fosen og ved Mjåsund i Tysvær.

KARTTILT: JAN MAGNE JACOBSEN

Samtidig sender vegvesenet forslag til konkurransegrunnlag for den første store entreprisen, alle undersjøiske tunneler, til vegdirektoratet og en rådgivende ekspertgruppe.

Før jul

Sandven sier at det vanligvis går fem-seks måneder fra et anbud lyser ut til arbeidet kommer i gang.

– Med en stortingsgodkjenning i vår, kan vi lyse ut anbudene i juni eller august. Og da skal vi kunne starte før jul i år.

– Når kan T-forbindelsen tidligst stå ferdig?

– Tidlig på nyåret 2012.

Klar i morgen

– I løpet av morgendagen regner

jeg med å ha klart et nytt forslag til finansieringsplan for T-forbindelsen. Da kan saken avgjøres i fylkestinget 22. april, sier Gunnar Eiterjord i Rogaland fylkeskommune.

– Nå tror jeg vi nærmer oss første spadestikket, legger han til.

sigmund.hansen@haugesunds-avis.no

! KORT TILBUD

- T-forbindelsen vedtatt første gang i fylkestinget i 1987. Skal opp igjen i Rogaland fylkesting 22. april – sannsynligvis for siste gang.
- Kostnadsregnet til 870 mill. kr i 1997. Nå kostnadsregnet til 1380 mill. 2007-kroner.
- Byggetid 3,5 år. Tidligst ferdig våren 2012.

DET ORDNER SEG: Både ordfører Kjell Arvid Svendsen (KrF) og samferdselspolitiker Hallgeir Langeland (SV) tror på klarsignal i vår.

FOTO: SIGMUND HANSEN

Politiet venter på fylkesmannen

Vindafjord lensmannskontor har fått enda en anmeldelse på AFDecom i Vats.

Tekst: EVA M. STERNHOLFF

VINDAFJORD: Lensmann Ingvar Gjerde har tatt imot to anmeldelser om påstått forurensning ved mottaksanlegget på Raunes. Den første gjelder utslipp av 560 gram kvikksølv fra to-tre år til-

bake. Siden har miljøvernforbundets lokalavdeling i Vindafjord anmeldt selskapet til politiet for det som hevdes å være ulovlig oppbevaring av forurenset materiale.

– Vi har sendt disse anmeldelsene til Fylkesmannen, og venter nå på en uttalelse derfra, sier lensmann Ingvar Gjerde.

Han sier at politiet vil bestemme seg for den videre strategi i

saken etter at de har mottatt uttalelsen fra Fylkesmannen. Etter det Haugesunds Avis kjenner til, skal det også være en tredje anmeldelse på vei til politiet. Denne gjelder ikke utslipp, men betongkonstruksjonene som ligger i sjøen utenfor anlegget på Raunes.

Da uhellet skjedde for drøyt to år siden, med kvikksølvholdig utslipp, ble ikke AFDecom

anmeldt. Fungerende fylkesmiljøvernssjef Marit Sundsvik Bendixen sier til Haugesunds Avis at de den gang ikke vurderte politianmeldelse.

– Vi ble orientert om hva som hadde skjedd og hva som skulle gjøres med det. Vi var opptatt av hvilke tiltak bedriften skulle iverksette, sier Bendixen.

eva.sternhoff@haugesunds-avis.no

Etterforsker Vats-anmeldelse

HAUGESUND: Politiet i Haugesund setter i gang etterforskning for å finne ut om det har skjedd noe straffbart på AF Decoms område på Rønnes i Vindafjord. Det bekrefter politiadokat Hallvard Bjørndal. Miljøvernforbundets avdeling i Vindafjord har levert inn to anmeldelser, om utslipp av kvikksølv og

om det de hevder er uforvarlig lagring av rør.

Politiet i Haugesund overtok denne saken da lensmannskontoret i Vindafjord er inhabile til å etterforske den. Bjørndal opplyser at politiet vil samarbeide med Fylkesmannen, som er tilsynsmyndighet i slike saker.

Skudd mot bolighus

SULDAL: En huseier i Suldalsosen våknet natt til lørdag av at noen skjøt mot huset hans fra en forbi passerende bil. Det ble skutt med paintballkuler og huset ble tilgri-set av maling fra kulene. Huseier fikk tatt registreringsnummeret på bilen og lensmannskontoret i Suldal vil følge opp saken.

Tivoli lagde sirkus

BØMLØ: Rett etter klokken 15.00 mandag ble det meldt om en tivolitruiler med tekniske problemer i bunnen av Bømlafjordtunnelen, E39. Politiet var på stedet og dirigerte trafikken forbi truileren. En time senere ble tivolibilen slept opp av tunnelen, og trafikken kunne fortsette som normalt.

Utslippene ikke bare et problem

Kårstø-aktiviteten er ikke bare en gullgrube for kommunekassen. Den gjør også Tysvær til en utslippsversting. Men ikke alle utslipp er problematiske, kjølevannet byr på muligheter.

Tekst: EVA M. STERNHOFF
Foto: ALF-ROBERT SOMMERBAKK

TYSVÆR: Kårstø-aktiviteten er ikke bare en gullgrube for kommunekassen og velferden. Den gjør også Tysvær til en utslippsversting. Men ikke alle utslipp er problematiske.

Når sju kommuner som alle er vertskap for petrokjemisk industri, setter seg sammen for å snakke felles skjebne, er det ikke bare dystert. Rådmann i Tysvær, Arvid S. Vallestad, snakker gjerne om hvilke muligheter som byr seg. Heller det enn å snakke om CO₂-utslipp han og kommunen ikke kan gjøre noe sær-lig med.

Potensialet som ligger i det oppvarmede vannet som flommer fra Kårstø-anlegget, er noe veldig konkret.

Tar millionutgift
Kjølevannet på Kårstø er en ressurs

som har vært forsøkt utnyttet. Men verken oppdrettsnæring eller andre forsøk har ført til bærekraftige tiltak.

- Her kan være opp mot 90.000 liter oppvarmet vann. En ressurs som nå kan bli mer tilgjengelig. StatoilHydro er villig til å påta seg utgiftene med å føre vannet ut av sitt område. Det gir nye muligheter for aktivitet, sier Tysvær-rådmann Arvid S. Vallestad.

Han forteller at utgiften StatoilHydro påtar seg er på rundt 20 millioner kroner.

- Temaet utnyttelse av kjølevann gjelder flere av de andre kommunene i nettverket. Sammen kan vi

finne forskermiljøer, aktører i næringslivet og miljøvernorganisasjoner som kan være med og finne måter å utnytte mulighetene på, sier rådmannen.

Livskraftige kommuner

Nettverket Tysvær og «utslippskollegene» er med i, er innenfor prosjekt kalt Livskraftige kommunar, som Kommunenes Sentralforbund (KS) står for. De som nå har satt seg sammen, og blitt enige om å møtes igjen etter sommerferien, er Tysvær, Aukra, Øygarden, Austrheim, Lindås, Aure og Hammerfest.

Blant de felles utfordringene er disse:

- Utslipp av klimagasser og vann i forbindelse med anlegg
- Bred involvering av lokalsamfunnet
- Hvordan håndtere kraftbehovet?
- Samhandling med olje-/gassnæringen

Man ser for seg muligheter for å søke Enova og SFT om penger til arbeid med klimaplaner og til

innsats knyttet til klimautfordringene.

Klimaplan

Tysværkommune er blant dem som ennå ikke har utarbeidet en klima- og energiplan. Fylket har nylig bedt om et svar på hvor i løypa dette arbeidet befinner seg for Tysværs del. Rådmannen ser for seg at klimaplan er noe de sju kommunene kan samarbeide om.

Han medgir at motivasjon kan være vanskelig for Tysvær, når utslippene av klimagasser fra Kårstø er så store.

- Det monner så lite statistisk, det vi gjør. Vi må løfte blikket og tenke annerledes. For at energi og klimaplanarbeidet skal bli meningsfullt for oss som er vertskommuner for slik industri, tror jeg vi må sette det inn i en industriell utviklingssammenheng, sier Vallestad.

Men han tror altså at det mest spennende de kan få til sammen, handler om industriell utvikling.

eva.sternhoff@haugesunds-avis.no

«Villige til å ta kostnaden»

Arvid S. Vallestad

- Under utslippsgrensene

Myndighetene har satt utslippsgrenser også for det varme vannet som sendes på sjøen ved Kårstø.

For prosesseringsanlegget på Kårstø, har Statens Forurensningstilsyn (SFT) satt en utslippsgrense på 53.000 kubikkmeter per time.

For å gi et bilde på mengden: Se

for deg omtrent 50 ganger Haraldshalens svømmebasseng.

- I fjor var utslippet vel 39.000 kubikkmeter per time. Vi holder oss godt innenfor de grenser SFT har gitt, både i temperatur og i mengde per time og år, si-

er informasjonssjef **Tori Lindbøl** ved StatoilHydro på Kårstø.

Hun opplyser at temperaturøkningen i snitt er på 10,6 grader og 8,1 grader (måling fra to forskjellige rør). Tillatt grense er 15 grader.

Utslippene går ut i sjøen ved Falkeidfløet, mens vannet som tas inn hentes fra dypt vann i Hervikfjorden.

For gasskraftverket har SFT tillatt

28.000 kubikkmeter kjølevann per time. Temperaturen skal ligge i området 7-10 grader.

I tillatelsen heter det også at «Bedriften plikter å legge til rette for utnyttelse av spillvarmen».

STORE UTSLIPP: Et velkjent biprodukt av gassproduksjonen på Kårstø er CO₂. Tusenvis av liter kjølevann ser ikke Tysvær-rådmannen som et problemutslipp, snarere muligheter. - Vannet holder 13-20 grader og er en stor energiresurs som går i sjøen, sier Arvid S. Vallestad.

AF

**Velkommen til informasjonsmøte i
Vindafjordhallen
22.04.2008**

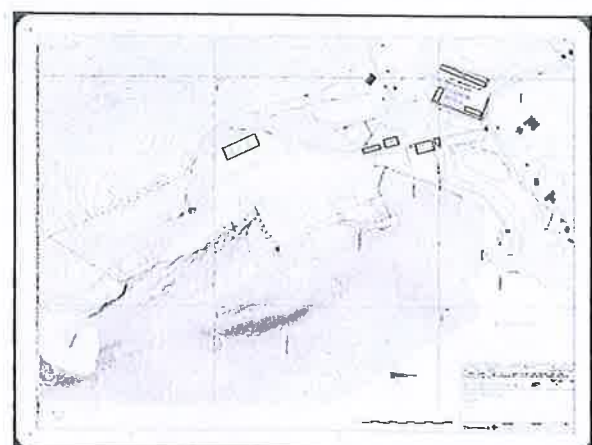
AF

Agenda for møtet

- Status utbygging:
 - Sprenging i sjø
 - Fylling i sjø
 - Legning av fyllinger
 - Svinging av sankelasser
 - Fjellprekk
 - Stov
 - Stoy
 - Trekk
- Drift av anlegget:
 - Utvidet renseanlegg
 - Lukt
 - Sprøyking av leddene
 - Lesteboye: Kithveie 2008
- Ingen slenging av Vatsfjorden
- Spørsmål

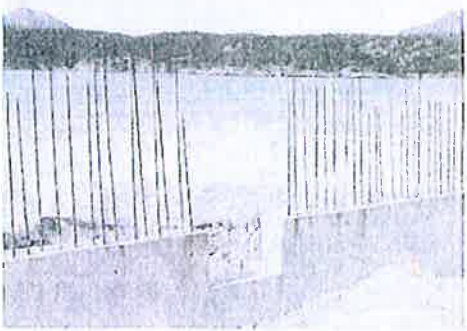
AF

Status utbygging

AF

Sprenging i sjø – omfang

AF

Fylling i sjø: Tildekking av sjøbunn

Fylling i sjø – uten sprengning

AF

Eksempel siltgardin

AF

Mellomlagring av titanrør

AF

- Prøver analysert før lagring – ikke farlig avfall
- Lagret i påvente av bedre titanpris
- Ekstern konsulent gjennomfører ekstra vurdering
- Rapport legges ut på hjemmeside

Sikring av senkekasser

AF

Spørsmål vedrørende fjellsprekk

AF

- Geolog fra Norconsult, har vurdert at sprengningsarbeidene, ikke vil kunne påvirke fjellet på andre siden av Vatsfjorden (pga avstand og sprengstoffmengde pr tennertintervall)
- Kommunen har kontaklet geolog fra NGU som skal vurdere behovet for ytterligere undersøkelser

Drikkevannskilde - Raunesvatnet

AF

- Tungmetaller?
- Som en oppfølging av ny reguleringsplan for Raunes industriområde, har Vindafjord kommune tatt prøver av overflatevannet i Raunesvatnet 18.03.2008.
- Resultatene viser normale verdier for drikkevann
- Kommunen vil følge opp med flere prøver

Parameter	Grenseverdi	Målt verdi
Kvikksølv	0,500 ug/l	0,0002 ug/l
Kadmium	5 ug/l	0,052 ug/l
Krom	50 ug/l	0,04 ug/l
Nikkel	20 ug/l	0,58 ug/l
Bly	10 ug/l	1,6 ug/l

Støvdempende tiltak

- Utbyggingsfase
 - Venning
 - Soping
- Driftsfase
 - Hovedtiltak: Faste dekker på alle operative områder
 - Andre tiltak:
 - Soping
 - Venning

Støy: Utbyggingsperiode

- Kartlegging av støyende aktiviteter er utført
- Støyende aktiviteter som spunting og peling vil ikke bli utført etter kl 23.00
- Vi vil forhåndsvarsle spesielt støyende aktiviteter på våre nettsider www.sfruppen.no/vals

Støy: Drift

- Reguleringsplan (støysonkart)
- Utslippstillatelse
- Tiltak:
 - Støysolering av spyleanlegg
 - Støyskjerm i nord
 - Skille hjul på containere
 - Moderne maskinpark
 - Støyende aktiviteter som eksempelvis klipping og håndtering av metall vil ikke bli utført etter kl 23.00

Trafikk

- Anleggsperioden vil generere varierende trafikk på veinettet
- I gjennomsnitt venter vi en lastebil og en varebil per dag
- Trafikken vil i perioder med betongarbeider øke. Vi vil informere om dette på våre nettsider

Driftsfasen:

- Hovedvekten av transport vil foregå til sjøs
- Trafikken vil for øvrig holde seg ca på 2007-nivå

Drift av anlegget

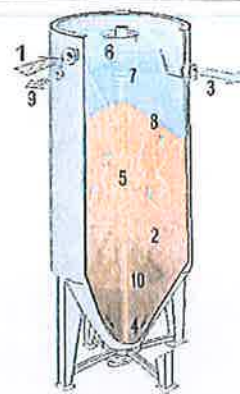
Renseanlegg med kjemisk felling og filtrering

- Utrykkesbussene vil bli utbyttet
- Driftsplan
- Støyregulering
- Rensningsanlegget vil bli utbyttet
- Rensningsanlegget vil bli utbyttet
- Rensningsanlegget vil bli utbyttet

- Nytt renseanlegg innses inn for sommeren 2008

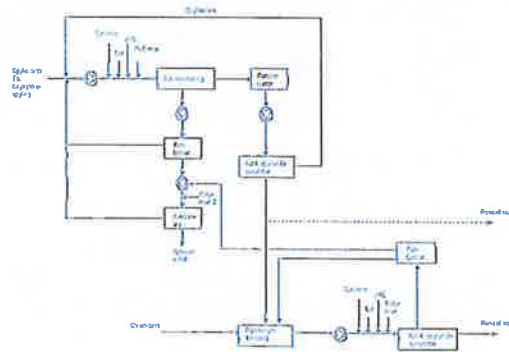
Metode for å fjerne kvikksølv fra vannet

- ❖ Kvikksølvet er bundet til partikler
- ❖ Kvikksølvet fjernes med en effektiv partikkelseparasjon
- ❖ Partikkelseparasjonen må være robust pga variasjoner i vannmengde og konsentrasjoner
- ❖ Valgt løsning baserer seg på koagulering med jern, og separasjon med sedimentering + filter

Renseresultater så langt

- Koagulering og sedimentering: 90 %
 - Koagulering og sandfilter: 98 %
 - Totalt: 99,7 %
-
- Midlere utløpskonsentrasjon med renseanlegg: 0,2 µg Hg/l
 - Krav til utløpp: 1 µg Hg/l
 - Krav til drikkkevann: 0,5 µg Hg/l

Redusere lukk fra marin begroing

- Fjerne mest mulig offshore
- Fjerne mest mulig på lekter (slamsuger og minigraver)
- Faste dekker (lettere å samle opp)
- Bark/flis i containere (topp og bunn)
- Kontinuerlig oppsamling og transport til godkjent motiøk (Toraneset)
- Minimere oppholdstiden på sveiget
- Forsøksprosjekt på miljøvennlig luftfjerning i samarbeid med Yara

Tiltak for å hindre avrenning fra lekter

- Rør og tanker som kan inneholde forurensning er forseglest ved ankomst Vals
- Marin begroing skrapes vekk og fjernes ved ankomst
- Fremtidige tiltak for å hindre avrenning fra lektar:
 - *ingen spyling*
 - *lun kasting og slamsuging*

Kittiwake lastebøye

- Ankomst sommeren 08
- Ca 90 m høy
- Ca 4130 tonn

Posisjon oppankret bøye

Oppdeling av Kittiwake i Vatsfjorden

- Seksjonsvis oppdeling av lastebøyen vil foregå i fjorden
- De fire seksjonene fraktes enkeltvis til land
- Alle seksjoner er av stål
- Videre demontering vil foregå på land på Vats mottaksanlegg
- Praktiske og sikkerhetsmessige årsaker til dette

Tillatelser ifm. Kittiwake

- Søknad om demontering i Vatsfjorden sendt til Fylkesmannen i Rogaland 03.03.08
- SFT besluttet 27.03.08 å overta saksbehandlingen
- Søknaden er under behandling hos SFT pr dd.
- Demontering på land er omfattet av tillatelsen til Vats mottaksanlegg

Miljøaspekter Kittiwake:

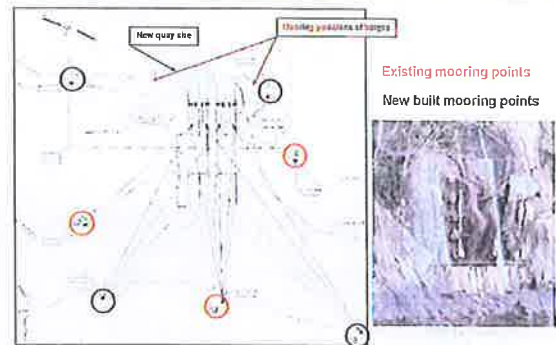

- Ballastvann – Vil bli fjernet før oppdeling
 - Ballastvannet er rent sjøvann, men vil bli behandlet som om det er forurensnet inntil resultat fra prøver foreligger.
- Ballastmasse av barytt – Er innkapslet i nederste stålseksjon som blir løftet direkte på land
 - Barytt er et naturlig og svært tungt løselig mineral, og det er derfor svært usannsynlig at dette vil føre til forurensning, selv ved eventuelle uhell.
- Lastebøyen inneholder ikke olje, og det har aldri vært lagret olje om bord
- Kun små mengder kjemikalier og farlig avfall i lastebøyen

Ingen stenging av Vatsfjorden

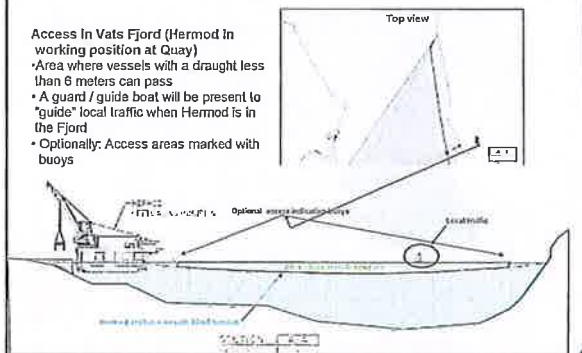
Ekofisk EPDR – SSCV anchoring

Ekofisk EPDR – Access Vats Fjord

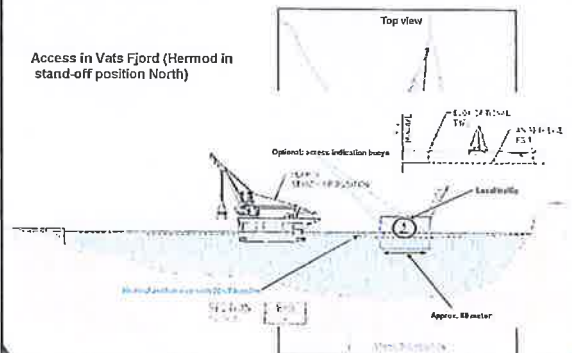
Access in Vats Fjord (Hermod in working position at Quay)
 • Area where vessels with a draught less than 6 meters can pass
 • A guard / guide boat will be present to "guide" local traffic when Hermod is in the Fjord
 • Optionally: Access areas marked with buoys

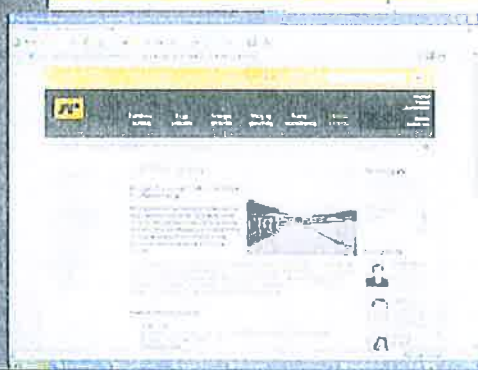
Ekofisk EPDR – Access Vats Fjord

Access in Vats Fjord (Hermod in stand-off position North)

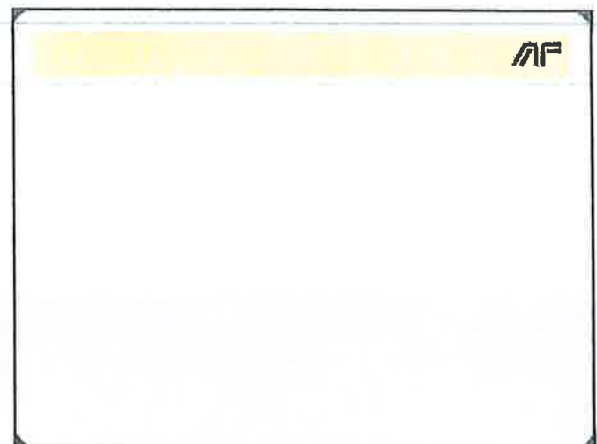
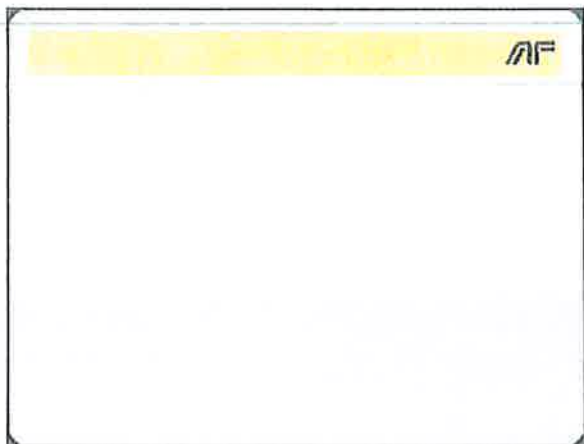

v.afgruppen.no/vats

Spørsmål?

Marine operasjoner i Vatsfjorden

- Annen båttrafikk

Ekofisk EPRD – Access Vats Fjord

Determination of access in Fjord

- HMC have determined catenaries for each anchor line for the governing SSCV Hermod positions
- An anchor wire tension of 70 mT has been used based on experience (Normal weather conditions)
- A governing draught of 8 meters has been determined for passing vessels / boats
- An additional clearance of 2 meters has been included (resulting in a minimum anchor wire depth of 6 meters) where vessels can pass
- Example of Catenaries → See next slide

Example catenary Hermod in working position at North of quay

Example catenary Hermod in stand-off position (North)

Ekofisk EPRD – Access Vats Fjord

Example Hermod in working position at North of quay (SB1 anchor line)

Approx. 85m/min

Ekofisk EPRD – Access Vats Fjord

Example Hermod in stand-off position (North) – SB1 anchor line

Approx. 85m/min

Sprenging og fylling i sjø

Sprenging og fylling i sjø

- Omfang og tidsplan for undervannsprengning og utfylling i sjø.
- Sprengningsmetoder.
- Tiltak for å redusere skadelig påvirkning på nær miljøet
- Veien videre i planlegging og utførelse

Omfang arbeider Vals

Siltgerdin

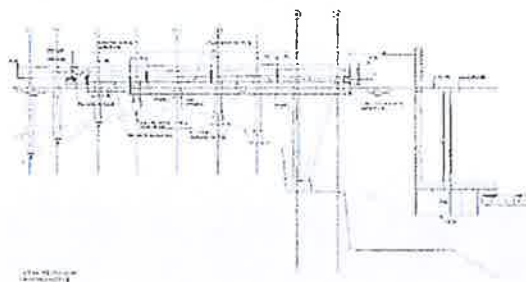
Utfylling i sjø

Plan for undervannsprengningen

Snitt under vannsprengning

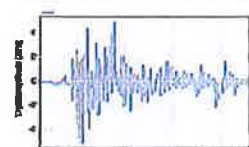

Tiltak for å redusere trykk

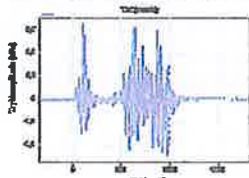

- God fordemning med singel/skytegrus
- Serie defonasjon, deler ladning i flere intervall.
- 1. ladning må være liten.
- Luftgardin

Luftgardin, Lovund Havn

Uten luftgardin

Med luftgardin

Luftgardin, Jelsa Norsk Stein

Luftgardin Norsk Stein, Jelsa

Ekofisk cessation project EPRD of platforms

2009-2013

Kontraktsforhold

- HMC inngikk DATO kontrakt med ConocoPhillips om fjerning av X plattformer med opsjon på Y
- AFD inngikk DATO en intensjonsavtale med Heerema Marine Contractors (HMC)
- AFD og HMC signerte kontrakt XXXX.....

SSCV

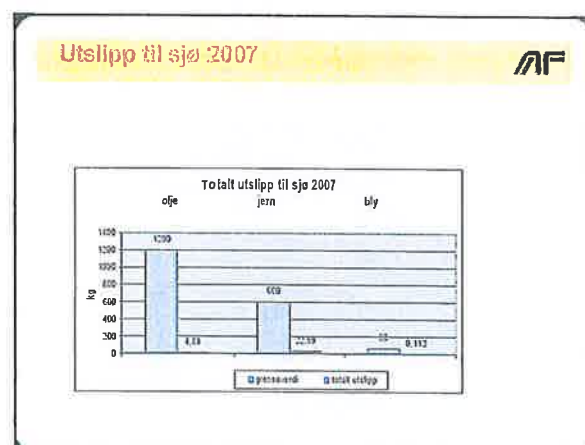
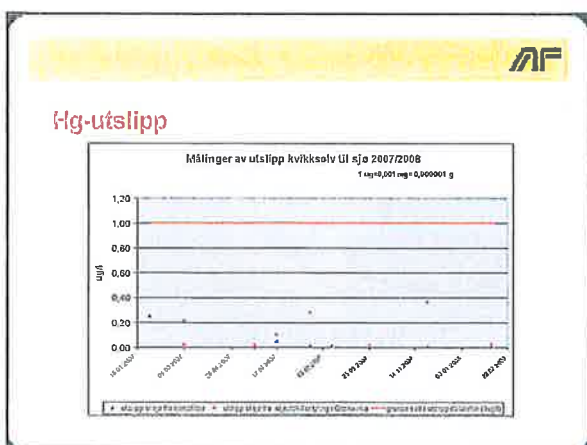
Gave til tusenårsplassen i Ølen

- I likhet med andre aktører i kommunen, er AF Decom stolt av å ha bidratt til tusenårsplassen i Ølen.
- AF Decom har også gitt bidrag til:
 - SK Vals 24 (ny grassbane)
 - Vindafjord Skytterlag
 - Vals Musikkorps
 - Vals kyrkje

Leieavtale med kommunen

- Leieprisen må ses i sammenheng med
 - tilstanden på området da AF Decom etablerte seg og
 - leieavtalens varighet (30 år + opsjon 4*5 år)
- Leiepris
 - Eksisterende areal med faste dekker: 40 kr /m² pr år
 - Eksisterende areal uten faste dekker: 20 kr/m² pr år
- Opparbeidede arealer, tilfaller kommunen
- Investeringer
 - 2004/2005: 30 mill kr
 - 2006: 10 mill kr
 - 2007: 30 mill kr
 - 2008/2009: 400 mill kr

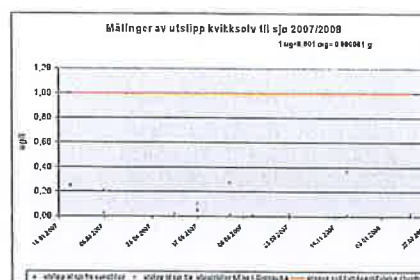
Utslipp til sjø 2007

AF

Målt konsentrasjon Hg til sjø 2007

AF

Innvirkning på livet i sjø

AF

- Havforskningsinstituttet:
 - "... viser at fjordområdet hvor inngrepet skal foregå har relativt små arealer med dyp grunnere enn 5m. Det vil si at der er lite av grunne områder som gjerne er viktige oppvekstområder for mange fiskeslag."

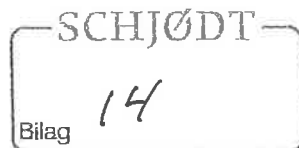
HAUGALAND OG SUNNHORDLAND POLITIDISTRIKT
POSTBOKS 278
5501 HAUGESUND

12/12-2011
1774/10-32

JUS102

18495
AF DECOM

5578 NEDRE VATS

UNDERRETNING OM SAKSAVGJØRELSE :

ANMELDELSER NR. : 11058340 REGISTRERT DEN 03/03-10
FORHOLDETS ART : LUFTFORURENSNING FRA INDUSTRI/NÆRINGSVIRKSOMHET
GJERNINGS DATO/-STED : 01/12-09/
SAKEN REGISTRERT VED: ØKONOMIGRUPPEN

PÅTALEANSVARLIG : BJØRNDAL, HALLVARD GARDSHOL
ETTERFORSKER : RINCK, ELLEN

07/12-11 DE UNDERRETTEDES OM AT FOR DERES VEDKOMMENDE ER
FORHOLDET HENLAGT ETTER BEVISETS STILLING.

HENLEGGELSEN KAN PÅKLAGES TIL NÆRMESTE OVERORDNEDE
PÅTALEMYNDIGHET (STATSADVOKATEN I DISTRIKTET/
RIKSADVOKATEN). FRISTEN FOR Å KLAGE ER TRE UKER
FRA DENNE UNDERRETNINGEN KOM FREM TIL DEM.
KLAGE SKAL SENDES OM POLITIDISTRIKTET.

MED HILSEN
HAUGALAND OG SUNNHORDLAND POLITIDISTRIKT

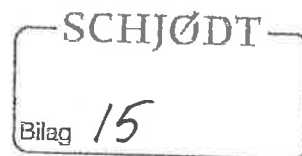
HAUGALAND OG SUNNHORDLAND POLITIDISTRIKT
POSTBOKS 278
5501 HAUGESUND

12/12-2011
6393/11-32

JUS102

18323
AF DECOM

5578 NEDRE VATS

UNDERRETNING OM SAKSAVGJØRELSE :

ANMELDESESNR. : 11609922 REGISTRERT DEN 01/08-11
FORHOLDETS ART : LUFTFORURENSNING FRA INDUSTRI/NÆRINGSVIRKSOMHET
GJERNINGSDATO/-STED : 01/01-11/
SAKEN REGISTRERT VED: VINDAFJORD OG ETNE LENSMANNSDISTRIKT

PÅTALEANSVARLIG : BJØRNDAL, HALLVARD GARDSHOL
ETTERFORSKER : LØKKEN, ROGER ANDRE

07/12-11 DE UNDERRETTES OM AT FOR DERES VEDKOMMENDE ER
FORHOLDET HENLAGT ETTER BEVISETS STILLING.

HENLEGGELSEN KAN PÅKLAGES TIL NÆRMESTE OVERORDNEDE
PÅTALEMYNDIGHET (STATSADVOKATEN I DISTRIKTET/
RIKSADVOKATEN). FRISTEN FOR Å KLAGE ER TRE UKER
FRA DENNE UNDERRETNINGEN KOM FREM TIL DEM.
KLAGE SKAL SENDES OM POLITIDISTRIKTET.

MED HILSEN
HAUGALAND OG SUNNHORDLAND POLITIDISTRIKT

Referat frå Samarbeidsfora for Vats 17.02.2009 kl 18.30 – 21.20 ved AF Miljøbase Vats

Desse var innkallte:

Vats Grendeutval:

Jon Olav Velde
Åsmund Kalstveit
Severin Fatland
Gro Karin Velde
Marit Aga Hustveit
Ingunn Ohm Skåsheim

Vindafjord kommune:

Arne Bergsvåg
Øyvind Valen
Kjell Kjærland
Sissel Aarvik
Tor Gunnar Skår

Norges Miljøvernforbund avd Vats/Yrkje

Ståle Jøtne
Osvald Eikanes

Tysvær Fiskarlag

Edvin Magne Ørke
Arve Egil Hersdal

Raunes Fiskefarm

Sigmund Låte
Randi Irene Rettedal

Desse møtte:

Vats Grendeutval:

Jon Olav Velde
Severin Fatland
Ingunn Ohm Skåsheim
Åsmund Kalstveit (medl. Vindafjord formannsskap)

Vindafjord kommune

Kjell Kjærland
Tor Gunnar Skaar
Sissel Aarvik

Norges Miljøvernforbund avd Vats/Yrkje

Ståle Jøtne
Vivi Anne Frøland
Osvald Eikanes
Bente Hognaland

Tysvær Fiskarlag

Edvin Magne Ørke
Arve Hersdal

Raunes Fiskefarm
Sigbjørn Langhelle

AF Miljøbase Vats
Arne Skogheim
Joseph Allan (Norconsult)
Kent Are Myhr
Jorunn Hafstad
Olav Ubøe
Evy M. H. Lærdal

Saker:

Status for utbygginga av AF Miljøbase Vats

Plassjef Arne Skogheim orienterte.

Naboklager sidan sist møte 24.nov.08

HMS-leiar Jorun Hafstad orienterte.

For sikker registrering av oljeutslipp kom det framlegg frå Ståle Jøtne frå Miljøvernforbundet om at dei som oppdaga oljeflak held seg ved flaket til personell frå Vindafjord Brannvesen kjem ut med båt.

Gjenståande utbyggingsarbeider

Arne Skogheim m.fl. orienterte.

- Vatnrensaneanlegg. Ass. Plassjef Olav Ubøe orienterte nærmare om renseprosessane.
- Fjellhallen. Hydrogeolog Josef Allen, Norconsult, orienterte om funksjon og tryggleik.

Søknad til Fylkesmannen om tilpasning av utsleppsløyvet til dei utvida areala

Miljøingeniør Kent Are Myhr orienterte om framdrifta.

Søknader til SFT vedkomande lastebøya Kittiwake

Arne Skogheim orienterte.

Støy

Arne Skogheim og Olav Ubøe orienterte om tiltak. AF Miljøbase Vats tek problemet alvorleg og arbeider med forbetringar.

Vivi Anne Frøland understreka at støy er ei subjektiv oppleving som har stor innverknad på livskvaliteten til dei ramma.

**Søknader til Fylkesmannen og Kystverket vedkomande
demontering/seksjonering og oppankring av flytande konstruksjonar**

Arne Skogheim orienterte om aktuelle søknader.

Einingsleiar Landbruk Kjell Kjærland orienterte om ruleringa av kommuneplanen og handsaming av reguleringsplan og byggjeløyver etter plan- og bygningslova.

Anna

Bente Hognaland las opp ein e-post med påstandar om at det skal vera gjort medisinske funn hjå ein tilsett ved AF Dekom som kan skriva seg frå verksemda. Dette var ukjent for leiinga ved miljøbasen. Hognaland vart beden om å leggja fram dokumentasjon slik at saka kan undersøkjast nærmare.

På direkte spørsmål frå Åsmund Kalstveit om Miljøvernforbundet si lokalavdeling ved Ståle Jøtne var nøgd med det utvida miljøovervåkingsprogrammet i regi av NIVA, stadfesta Jøtne at dei var nøgde med NIVA sitt program.

Arne Skogheim påpeika at "Samarbeidsfora for Vats" er eit møte mellom dei innkalla oranisasjonane/verksemdene sine utsendingar. Desse får personleg innkalling. Dersom møta skal halda fram i si noverande form ønskjer arrangøren å få tilbakemelding frå dei som ikkje kan møta eller eventuelt sender vararepresentantar. Dette er både av omsyn møteinnkalling, saksførebuing, storleik på møtesal og bevertning.

Sigbjørn Langhelle bad om at innkallinga til møter vert i samsvar med dei sakene som skal takast opp på møtet.

Neste møte

Møtedeltakarane var einige om å halda eit møte til før påske. AF Miljøbase Vats kallar inn til møtet. Møtedeltakarane vert oppfordra til å melde inn aktuelle saker.

Ref.: Evy M. H. Lærdal